

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

1991. szeptember

II. évf. 9. sz.

TARTALOM

Tanulmány

Hans-Joachim Kraus: A Teremtő dicsősége és az ember méltósága. Zsoltárok 8	375
---	-----

Vasárnapi prédikációk

Bányai László: Megpihenni Jézusnál. Márk 6,31	379
Borbáth Dániel: Nyugalom. 2Mózes 20,8-11	381
Csiha Kálmán: Az özvegy olaja. 2Királyok 4,1-7	385
Froukje de Hoop: Az Úr nem változik. Malakiás 3,6-12	388
László Dezső: Isten jelenléte a nép életében. Ezékiel 20,33.35.37	391
Lengyel Loránd: Új lelkület az egység megőrzésére. Efézus 4,1-3	393
Walter Lüthi: Mennyország a hit tanúinak. Máté 5,10-12	396
Nagy László: És éneklük... Jelenések 15,2-4	400
Eduard Schweizer: Teremtés. 1Mózes 1,1-2.3	404
Eduard Thurneysen: A jövődő már elkezdődött. Ézsaiás 2,1-5	407

Esketési beszéd

Adorjáni Albert: Az Úrra nézzetek. Zsoltárok 16,8-9	411
---	-----

Temetési beszédek

Hegedüs József: Gondoskodás az erőtelenekekről. Róma 15,1-5	413
Sógor Sándor: Vigasztalás és reménység. 2Thesszalónika 2,16-17	414

Tanulmány

Hans-Joachim Kraus

A Teremtő dicsősége és az ember méltósága

(Zsoltárok 8)

(Psalmen I. Neukirchener Verlag, Neukirchen 1972)

Az 1. vers felirata technikai-kultikus utasításokat és magyarázatokat ad.

A második versben az éneklő gyülekezet Jahvét adoninunak nevezi. "A mi uralkodónk" az Ótestamentum jellemző királymegszólítása. Zsolt 97,5 Jahvét az Isten-királyt adon kol haarecnek nevezi. Nagyságáról és hatalmáról Zsolt 135,5-ben és 147,5-ben van szó. Izrael uralkodója a teremtés ura. Ő a világ fölött parancsoló úr (Zsolt 2,4). Tehát a 8. zsoltárban nem a teremtés dicsőségéről, hanem Izrael uralkodójának dicsőségéről van szó, aki az összes teremtménynek ura. A SM hatalmának és ezáltal egyben dicsősége kijelentésének is a kizárólagosságát védi, mely Jahvének az Izrael számára szóló bemutatkozásában Isten megismerésének alapvető eseménye lett. Izrael uralkodójának neve a maga felséges nagyságában az egész világban szembetűnik. Álmélkodva és csodálkozva állapítja meg a himnusz Isten mérhetetlen hatalmát, aki a választott népet a maga uralmi területekét határozta meg. Jahvének Izraelben való bemutatkozása (Zsolt 76,2) teszi lehetővé az egész teremtésben Isten önkilábrázolásának megismerését. Ez a teremtés földből (ARC) és égből (SMJM) áll (Gen 1,1). Az ég telve van "fennköltségével", "magasztosságával", "fenségével".

De mi a harmadik vers értelme? E versnek az Ótestamentumban még csak távoli párhuzamossága sem található. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy e kifejezést különösen és mindmáig idegen testként érzékelték. De egyéb korrekktúrák sem segítenek tovább. Jelentését tovább kell keresni. Az MFJ a himnusz összefüggésében rövidített beszédmódként értelmezhető, és pedig a "száj dicséretének" értelmében. De itt közbevetendő kérdések merülnek fel. A gyermekek dicsőítő éneket énekelnek? Vagy az énekes egy példázatszerű, talán éppen epizódszerű képzetet tart szeme előtt? E lehetőségeket csak jelezni lehet, mert minden színezés kínos jelentésben végződik. De bizonytalanság Gunkellel a kifejezés tendenciáját így megrajzolni: Isten "nagy tetteit látszólag egészen jelentéktelen eszközökkel cselekszi, hogy ezzel hatalmát még nyilvánvalóbban kijelentse" (1Kor 1,27). De miből állanak azok a nagy dolgok, melyeket Isten gyermekek szája által végez el? A gyermekek rebegő dicséretéből Jahve bástyát épít, maradandó hatalmat alapít, mely Isten ellenségei ellen irányul és azoknak a végét készíti elő. Itt a zsoltárból magyarázatként két elgondolást emelhetünk ki: 1) Isten megvetőinek és ellenségeinek létezése e zsoltárhimnuszban kiáltó diszharmoniót érzékeltet. Miként lehetséges Isten ragyogó hatalmi körében az akaratos és anarchikus gondolkodás módú istenteleneknek sötét garázdálkodást tulajdonítani?! Lásd Zsolt 104,35. Isten fenséges tüzfényétől az ellenségek megemésztetnek (Zsolt 97,3.4). "Isten teremtésének területén minden anarchiának legyen vége" megfogalmazású témát közelebről figyelemre kell méltatni. 2) Az a sajátos, hogy a 8. zsoltár szerint Isten teremtésében minden ellenségeskedés befejezésének útja a gyermekek száján keresztül vezet. Ezen az úton ad Jahve erőt (AZ). Zsolt 86,16-17-ben egy magányos imádkozó azt kéri, hogy Isten az ellenségeivel való leszámolás során adjon számára olyan erőt, mellyel az ellenség megszegényíthető és legyőzhető. Tehát az összes ellenség Isten beavatkozása általi végérvényes legyőzésének az üdvösség nyilvánításában van a rejtett előjátéka, melyet Isten a magányos imádkozónak ad. Így lehet az a bástya is, melyet Jahve a gyermekek

dicséretével állít fel, az ellenségek végérvényes legyőzésének egy ilyen rejtett prelúdiuma - talán egy olyan előjátéka, mely már régóta hangzik és kifejti hatását. Mindezek mellett: a 8. zsoltárnak ez az állítása az Ótestamentumban egyedüli. Ezt az állítást Máté 21,16 is átveszi és jogosan a gyermekek dicséretére értelmezi.

A 4. versben egy magányos énekes hangja szárnyal fel, aki a ragyogó keleti csillagos égre tekint. Isten ege az, amelyről énekel (lásd Zsolt 20,7; 115,16; 114,5). Ebben a szférában nincs senki másnak hatalmi köre és tulajdonjoga. Az eget Jahve teremtette (Zsolt 36,6; 96,5; 102,26; 136,5). Az ég az ő "ujjainak munkája", vagyis minden magán hordozza Isten felséges teremtésének és hatásának "személyi jegyeit". A csillagok az égboltozatra "vannak függesztve" és meg vannak ott erősítve (Gen 1,17; Ézs 40,26). Ámde az énekes egyetlen pillanattig sem időzik a ragyogó ég szemlélésénél. A KI a vers kezdetén már azt hirdeti, hogy a himnusz egy olyan szemléletből fakad, melyet a nagy éjszakai égbolt szemléletéből nyert. De a bevezető KI után várható következtetés "így kell kiáltanom" helyébe a csodálkozó MH által bevezetett kiáltás lép. Az énekes Isten dicsőségéről és nagyságáról tanúskodó teremtés nagy tereiben ember volta végső mélységének kellős közepén van. Mégis, miként Isten teremtő hatalma az egész világon a SM kijelentésének közegébe van belezárva, úgy ismeri fel Isten önközléséből következő szívet megfogó bizonyossággal az emberi lét titkát és csodáját: ő gondol reám (ZRK); ő vigyáz reám (FQD). Tehát nem egy világi immanens kapcsolatot az, amelyből az ember lényege egy spontán megragadó, intuitív ismeretben meghatározható. Hogy Isten lehajolt az emberhez és hogy a feléje való fordulásnak bizonyosságát adta - ez a tény a csillagos ég alatt, mint Isten mérhetetlen nagyságának bizonyossága nyitja meg az emberi élet mély misztériumát. Az ANVS gyakran az önmagával szemben gyarló és tehetetlen lényről szóló képzetekhez vezet (Zsolt 9,21; 90,3; 103,14) és a BN ADM a földde váló (ADMH) és a földhöz kötött emberfajt e jellemző tulajdonság értelmében mutatja. A gyenge, az Isten magas ege alatt elvesző ember érthetetlen módon a megkegyelmezett ember (Zsolt 144,3 s köv.; Jób 7,17; 14,3 is). De hogy Isten az emberi létre gondol (ZKR) és pártolja azt (FQD), az a teremtőnek egy hosszasan fennálló és minden időben érvényes tettében van megalapozva. E tettről énekel a 6-7. vers. A zsoltáros Isten egy alapvető rendelkezését jeleníti meg, mely által az ember megtalálja a maga helyét a teremtésben. A gyarló emberi egzisztencia mértékei az ég alatt az elvesztő mélységben csodálatos módon a magas mennyei lények. A zsoltáros megszólítja Jahvét, s ennek következtében (de az "engedjetek minket" többes számú felszólításra való tekintettel is, mellyel Isten Gen 1,26-ban az ember teremtésénél az elohim-lényekkel összekapcsolódik) az elohimet "isten lények", "mennyei lények" kifejezéssel kell fordítani. A septuaginta az elohim kifejezést következetesen az "aggeloi" kifejezéssel fordítja (lásd még Zsid 2,5.7). Tehát ez azt jelenti, hogy az embernek a teremtésben közvetlenül azok alatt a mennyei lények alatt van az Isten által kijelölt helye, akik Jahve királyi trónját körülveszik (1Kir 22,19; Jób 1,6; Ézs 61,3). Az ember - az ótestamentumi fogalmi világ szerint kifejezve - "elohimszerűen" van teremtve (GvRad, Theol ATI, 149). Sugárzó fényesség (KBVD) és felséges ékesség (HDR) úgy megnyugszanak rajta, miként egy korona ATHr). Fényesség és ékesség jellemzik a királyt (Zsolt 21,6). Ebből (de a 7. versben lévő uralkodói prédikátumból is) A. Bentzen azt a végső következtetést akarta levonni, hogy a mi zsoltárunkban a szakrális királyideológia értelmében az "őskirályról" és az "ősemberrel" van szó (Messiás - Mózes redivius - Emberfia: ATANT 17,1948,12.39). De magáról Istenről is az van elmondva, hogy ő KVBD VHDR-ban jelenik meg (Zsolt 29,1; 104,1). Tehát énekelni kell arról a királyi és isteni felségről, mely az emberen megnyugszik. A kicsi és gyarló ember Jahve határozata és rendelése szerint Isten világához tartozik. Miként Isten dicsőséges neve nyilvánul a földön és Isten fensége beragyogja az eget, úgy lép elő az emberből, mint az elohim-világ mellérendeltjéből Isten sugárzó fensége. A teremtésben, a "theatrum gloriae Dei"-ben (Kálvin), ahol minden fénylik és ragyog, a gyarló ember sem képez kivételt. Ellenkezőleg: sőt

még a Teremtő minden műve fölötti uralkodó hatalom is át van ruházva rá! A hetedik vers második fele azt hangsúlyozza, hogy minden (KL) az ember lába alá van vetve. Jahve, a teremtő és a világ uralkodója átadja az embernek mint egy általa beiktatott királynak a világot (Zsolt 2,8). Mégis az ember hatalmi köre észrevehetően különbözik egy királyi régens hatalmi körétől. A királynak történelmi hatáskörében népek és ellenségek vannak alárendelve (Gen 1,28 s köv.). Itt nincs szó egy "szakrális királyideológia" kifejlesztéséről, hanem a mindennapi emberi élet rejtett hátterei vannak feltárva. Az állatok leegiftetése és leölése, a vadak vadászata és a halak halászata egy Istentől kiinduló uralkodási jog, melyben az embernek az összes teremtmények fölé való rendelése sőt még több: elohim-alakja jelképesen ki van nyilvánítva.

A 8-9. versekben a "zsoltáros királyi énekesként fennkölt érzésekkel rendre átvizsgálja az ember hatalmi területét" (Gunkel). CNH a kisbarmok nyáját tünteti fel, az ALFIM eredetileg az embernek, szolgálni képes barmot, itt inkább a nagy barmokat jelenti (G. Dalman, AuS VI. 172). A KLM az előzőleg megnevezett mindkét háziállatcsoportot akarja összefoglaló általánosságban érteni. De nemcsak a ház és az udvar területén vannak az állatok az embernek alárendelve, hanem a "mező állatai" is hatalmi köréhez tartoznak. A GM nyilvánvalóan túltal az első fél versben megnevezett csoporton, és az emberi otthon és mező területén kívüli összes állati élőlényekre vonatkozik (a madarak és a halak kivételével, melyekről a 9. versben van szó). És e himnuszban az ember hatalmi köre egyre inkább kiszélesül: a madarak és a halak is ide tartoznak. Az ABR ARCHVT MIM esetében a nagy tengeri állatokra kell gondolni, melyek a régi világban a legyőzhetetlenség nimbuszával voltak körülvéve.

A 10. vers vonatkozásában most az a kérdés jelenik meg, hogy miért nincs a 2. vers a maga teljességében idézve. Egyébként a visszaérő sorok, ha azok többtagúak, akkor többtagúként vannak megismételve (lásd Zsolt 24,7-10; 46,4.8.12; 67,4.6; 80,4.8./15./20; 99,5.9). E. Baumannak igaza lehet, amikor arra utal, hogy a rövidített ismétlés a zsoltár gondolatmenetébe bele van foglalva: "a zsoltáros gondolatai a 3-9. versekben lényegében csak a földet fogják át" (ezzel szemben lásd pl. a 148. Zsoltárt: E. Baumann, Struktur-Untersuchungen im Psalter. I. ZAW 61, 1945/48,116-125).

A cél:

A 8. zsoltár a teremtő dicsőségéről és az ember méltóságáról szól. A himnusz először Isten nevének az egész világon nyilvánvaló önkibrázolásáról énekel, aztán az emberi lét titkát és csodáját csodálkozó eszmélkedésben engedi, hogy előtérbe lépjen. Mindenekfelett azt kell megfigyelni, hogy az egész dicsőítő ének az álméltkodó tudatra ébredés ismeretűjegyeit hordozza magán. Az imádságban életmeghatározó ismeretek nyilvánulnak meg. A világ és az ember át van hatva az isteni teremtés és rendelés sugárzó hatalmával. De ez az áthatottságba való betekintés az üdvkijelentés eseménye által kel életre, melyben Jahve Izraellel mint adoninu névszerinti bemutatkozásban találkozik, és amelyben egyúttal minden emberhez is fordul (ZKB és FQD): De miként kell a 6-9. versekben az emberről szóló e hatalmas felségnyilatkozatot érteni? Ebben van himnuszunk magyarázatának legbensőbb kérdése. Franz Delitzsch kommentárjában nagyon nyomatékosan azt kérdezte, hogy azok, amik a 6-9. versekben vannak kifejezve, vajon érvényes értékelések-e, vajon sokkal inkább teljes komolysággal nem kell-e arra a törésre gondolnunk (Gen 3), mely által az ember méltósága visszájára fordult. Sajátos: az ember bűne a 8. zsoltár himnuszában éppoly kevésbé kerül a látótérbe, mint a Gen 1 teremtésről szóló tanításában. És most teljességgel elhibázott lenne, ha a tradicionális dogmatikák értelmében egy olyan "ősállapotról" beszélnénk, melyre a himnusz és tanítása visszatekint. Sokkal inkább arról van szó, hogy "az, amit Gen 1 és Zsolt 8 az ember méltóságáról mond, utalás Isten abszolút érvényes és feloldhatatlan rendelésére (az elohim alak továbbélésére lásd Gen 5,3; 9,6b). Ahol Jahve a maga SM-jában az elrejtettségből előlép, ahol őt adonjnuként tisztelik, és ahol ő végül is az emberre "gondol" és őt "magához fogadja", ott a bűn szférájában

csodálkozás közben válik ismeretessé az emberi létet végső soron meghatározó csoda. Az ember Isten világához tartozik. Istentől megfoghatatlan uralkodási jogkört kapott ajándékba: és tisztelettel és méltósággal koronázta meg őt. A Zsid 2,5-ben ezek az események az eljövendő világra vannak átvive (tén oikoumenén tén mellousan) és Jézus Krisztus anthróponnak neveztetik (Zsid 2,6) és egy kis ideig az angyalokhoz viszonyítva lealacsonyítottat, de aztán dicsőséggel és tisztességgel koronáztatik meg és a mindenség uralkodójának iktattatik be. Ezzel az Újtestamentum az egész 8. zsoltárban előtérbe lépő emberi egzisztencia misztériumát az égből érkező emberfiára (Dán 7), Jézus Krisztusra és az ő megalázkodása és felemeltetése által a betörő eljövendő aenra koncentrálja. Ebben a beteljesedő kerügmában az ótestamentumi himnusz rejtett "eschatologikus" értelme nyilvánvalóvá lesz. Zsid 2,6-9 azt hirdeti: a 8. zsoltárban alapjaiban az új világról van szó, melyben semmi istenellenes vagy Istentől idegen zavaroknak nincs többé helye (lásd Zsolt 8,3); az új Ádám Jézus Krisztusról van szó, aki az ANVS gyarló lényében megaláztatott, de mint felmagasztalt királyt egyedül őt illeti meg az uralom a mindenség fölött (lásd még Ef 1,22 és 1Kor 15,27). Mindazonáltal a 8. zsoltárban semmiképpen sem ismerhető fel az Újtestamentum ezen eschatologikus-messianisztikus kijeleltésének még a nyoma sem. Az "új világ" a dicséretet mondó énekes számára e reflexió vagy e kijeleltés nélkül van jelen, ez nem valami túl(világ)i vagy jövőbeli - ez a maga teljes túl(világ)iságában az Istent imádó hitben már szemlélhető. Itt van az ótestamentumi igehirdetés teljes súlya, mely először talán csodálkozást gerjesztő és földig sújtó valóság lesz, ha azt az escahtologikus-messianisztikus kijeleltés szemszögéből szemlélik - úgy, miként Izrael is a teremtés és az ember titkát az ótestamentumi események területén nem másként, hanem csak Jahve kiválasztó aláhajlása által feltárva kapta meg.

Fordította: Nagy László

Vasárnapi prédikációk

Bányai László

Megpihenni Jézusnál

Alapige: Márk 6,31

Bibliailvasás: Máté 10,1-16

Jézus, mint olyan gyakorta, ismét egyedül akar lenni tanítványaival. Ismerte a veszedelmet, mely a legszentebb szolgálattal is együtt jár. Ezért szól ez alkalommal is tanítványaihoz: "pihenjete meg kevésbé".

Nemrég tért vissza a tizenkét tanítvány mély benyomásokkal első missziói útjáról.

Világgraszoló hatalommal felruházva, kettésével küldte ki Jézus őket a szenvedő nép közé. Szolgálatuk a megszállottak és a betegek között nem volt hiábavaló. Szavuk a megfáradtak és a megterheltek körében nem maradt gyümölcstelenül. Még a gonosz lelkek is engedtek nekik! Eredményes küldetésük sikere ajzotta lelküket. A tanítványok most abba a veszedelembe jutottak, hogy munkájuk gyümölcset többre értékelték, mint Mesterük szavát, holott eredményeik titka, küldetésük sikere abban a hatalomban rejlik, amit az Úrtól nyertek. Az áldások forrása nem bennük, hanem az általuk közvetített Igében volt. Ezért most Jézus egy elhagyatott helyre vezérli őket, hogy ismét alkalmuk legyen egyedül lenni vele.

A szolgálat testileg, lelkileg egyaránt kifárasztotta a tanítványokat. A nép nyomora olyan nagy volt, az új üzenet után való sóvárgásuk olyan élénk, hogy állandóan tömegekkel vették körül őket. Nemezszer még évésre sem jutott idő.

A nép nyomorával folytatott küzdelemben, a gonosz lelkekkel végigcsatázott harcokban sok erőt veszítettek anélkül, hogy idejük lett volna új erőt nyerni. E folyamatnak elgyengülésre kellett vezetnie. Ha lelkükben Jézus éltető beszédének hallgatása által új tüzek nem gyúltak volna, akkor áldásos szolgálatuk is pusztán szokássá, külső szertartássá vált volna, amelyben ott él ugyan valami a múlt erejéből, de ez nem vált volna a jelenlegi erők forrásává.

Azért veszi újra magához Jézus a tanítványokat, és azért vezeti egy csendes helyre őket, hogy testileg megerősödjenek, és lelki életükben új erőkkel töltsödjének fel. A Jézussal való együttlét újabb alkalom a tanítványok számára, hogy Uruk újabb erőkkel ruházza fel őket, mielőtt tovább végezték volna megbízatásukat.

A gyümölcstermő élet alapja egyedül a Krisztussal való állandó közösségben van.

Krisztus, a mi egyházunk Ura tudja, hogy milyen szüksége van lelkünknek a nyugalomra. Mi könnyen kifáradunk, és szeretetünk gyorsan eltikkadt. Ezért a vele töltött idő a felüdülés ideje és az új erőgyűjtés alkalma. Aki lelkeket akar ápolni és így akar felebarátainak szolgálni, annak Krisztus által gondozott lelkű tanítványnak kell lennie. A legdicsőségesebb munkában sem óvhatjuk meg magunkat az ellaposodástól és a lelki megszegényedéstől. Teremtő erőket csak a Teremtővel való tartós közösségben nyerhetünk. Lelki erőket csak az élet Fejedelmétől kaphatunk.

Önmagában Jézus legműködésebb tanítványa sem lehet élő forrás. Az élő és éltető forrás egyedül csak Krisztus. Örökké friss, élő vizet csak egyedül ő képes adni. Mi csupán csak csatornai lehetünk ennek a forrásnak, mi csupán csak bizonyágtévői lehetünk győztes Jézusunk Igéjének és feltámadása erejének. Aki ebből a forrásból lelki csendességben beteljesedik, az az élet minden zajában és küzdelmében friss forrásvizet tud csörge-deztetni testvérei lelkébe.

Gyümölcsstermők és frissek egyedül csak azok a tanítványok maradhatnak, akiknek van idejük hallgatni Mesterüket. Ezek megtanulnak egybehangolódni a Szentlélek munkájával. A Feltámadottal való élő közösségben világosságot nyernek. Így kapnak helyet Istennek az elveszett ember megmentését magában foglaló világtervében. Szolgálatuk ezért reményes. Ezért tudnak bizodalmat és bizakodást támasztani az erőtlenekekben. A csüggedezők tekintetét a végítéletre, az eljövendőre irányítják, arra az időre irányítják, amikor Isten lesz minden mindenekben.

Ha elmulasztjuk azt az alkalmat, amikor Mesterünk szolgál nekünk, ne csodálkozzunk, ha belső életünk megüresedik, szavaink lélek nélkülivé válnak, és bizonyágtételünkéből hiányozni fog az örökkévalóság ereje.

A mi Istenünknek van ideje velünk foglalkozni, csak nekünk legyen időnk őt meghallgatni. Mert Isten azt akarja, hogy feladatunk elvégzéséhez az erőt és a megbízatást tőle kérjük. Nekünk tudnunk kell, hogy milyen nagy nyereség számunkra és a világ számára, ha időnk van az Úrral való közösség ápolására. Az igazi próféták életének és eredményes szolgálatának titka mindig abban rejlett, hogy volt idejük Istennel egyedül lenni, hogy volt idejük csendben elrejtőzni Isten szeretetében.

Mária, akinek volt ideje Mestere számára, míg testvére, Márta dolgozott, úgy tudott később szolgálni, hogy sem testvére, sem más lélek nem volt képes. Elfogadta, hogy Jézus szolgáljon előbb. Ezért tudta később szolgálni őt. Megértette, hogy először Jézus akar számára élő vizet adni, mielőtt ő adhatna valamit Mestere gyülekezetének. Rájött arra, hogy az, amit Jézus ad, mindennél értékesebb. Azért csendben volt, mialatt Jézus beszél. Szíve Jézus-ajkán csüggött, és szeme Mestere tekintetébe mélyedt. Jézus jelenléte olyan volt számára, mint az üde reggeli harmat. Kitért és szomjazó lelke beteljesedni kívánt azzal az élettel, mely belőle áradt. A fény, mely Jézusból sugárzott, mindjobban átjárta szívét, egyre inkább megvilágította szemét, úgyhogy egyre világosabban megértette Isten üdvtervét és Mestere messiási küldetését. Nem értette volna meg Jézus halálának titkát sem, ha nem lett volna csendben, mialatt az Úr tanította övét. Mária csendben volt, amíg Jézus szolgált. Hallgatott, amíg az Úr beszélt.

Aki hallgatni tud, amíg Isten beszél hozzá, szóval és tettel egyaránt beszélni tud majd ott, ahol és amikor mások megnémulnak.

Jézus tanítványait ugyanabba a közösségbe akarta bevonni, melyben ő az Atyával élt.

Jézus, bár úgy szerette a világot, hogy meghalt érte a kereszten, mégis sokszor visszavonult a tömeg elől, mely őt kereste. Az Atyával való közösségben új erőt akart nyerni a szolgálatra.

Jézusnak volt ideje az Atyával való közösség ápolására. A Fiúnak az Atyával való rejtett közössége képezte kiapadhatatlan erőforrását.

E tökéletes közösségnek köszönhetően tudott a Fiú az Atyáról olyan nagy igazságokat kijelenteni a népnek. Az Atyával való egyedüllét csendes óráit a Fiú boldog imádságban töltötte. E csendes imádság erejével végezte el a Fiú a földi világ megváltásának művét. Ezért tudott a Fiú hűségesen szolgálni, és ezért tudott győzedelmeskedni a nehézségek fölött. A felülről kapott erő segítségével tudott a Fiú szembeszállni még a pokol hatalmaival is. Bármilyen sok volt a munka, bármennyire növekedett a nép sóvárgása az evangélium iránt, bármilyen nagy volt a segítségre váró szükség - az Atyával való rejtett közösségből nem tudta semmi sem elvonni Jézust.

Akinek van ideje Jézus számára, annak arra is lesz alkalma, hogy isteni hatalommal szolgáljon az elveszett és várakozó embertársaknak.

Jézus azért vezette a tanítványokat gyakran a vele való egyedüllét csendességébe, mert isteni küldetésének, messiási szolgálatának a lényegét így akarta és tudta megismertetni velük.

A tanítványok sokféle hangot hallottak missziói útjuk során. Most Mesterünk szavát hallgathatják. Szemük előtt Isten elközelített országának számos csodája játszódott le. Alkalmuk nyílt arra is, hogy meglássák annak mérhetetlen nagyságát és dicsőségét, aki a munkára kiküldte őket. Szívük megtelt Jézus iránti szeretettel. Szívükbe fogadták Jézus győztes szeretetét.

Ezzel a győztes szeretettel szívükben elég alkalmuk volt látni a szenvedő nép sebeit. A csendes együttlét örömében most újra láthatják a betegek orvosát, a szegények vigasztalóját. A tanítványok, amíg másoknak szolgáltak, Uruk és Mesterük gyógyító és győztes szeretetét sugározták a szenvedőkre, a gyászolókra és a betegekre. E nehéz szolgálat közben tapasztalták meg a tanítványok azt, hogy kinek a szolgálatában állnak. Nem az égből aláhulló tűzzel kell büntetniük, ha az emberek nem fogadták be őket és az evangéliumot, hanem az Ember fiának szeretetével kellett gyógyítaniuk, aki azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. A fentiekben való elmélyedés érdekében vonult felre Jézus a tanítványokkal egy csendes helyre.

Nekünk is jó Urukkkal, Mesterünkkel csendes helyre vonulnunk. E csend örömében és világosságában jó felüdülünk a további munkára. Akik Jézussal és Jézusért munkálkodnak, pihenjenek is Jézussal. Nála és benne találjanak csendes megnyugvást, pihenést és lelki felüdülést. A Jézussal való csendes pihenés és boldog felüdülés életünk gazdag erőforrása lesz.

Boldog Isten népe, ha örömmel tud elcsendesedni akkor, amikor Isten szól.

Boldog az a lélek, akinek szeretete, hite és reménysege az Úr Jézussal való csendes együttlétben szüntelenül megerősödik. Forduljunk hozzá. Imádkozunk hozzá. Tőle kérjük segedelmét. Az áldott élet titka nem a birtokunkban lévő lelki tartalékból, hanem az elnyert, felülről kapott adománytól függ.

Megpihenni Jézusnál - ma a gyülekezetnek ez azt jelenti, hogy erőt meríthet abból a kútforrásból, aki életünk egyedüli megtartója. Ámen.

Borbáth Dániel

Nyugalom

Alapige: 1Mózes 20,8-11
Bibliaalvasás: Zsidók 4

Amikor Luther a Tízparancsolatot prédikálta, bármelyik parancsolatról szólt is a beszéde, mindig az első parancsolatból indult ki. Ezzel azt fejezte ki, hogy a Szentírásban egyetlen parancsolat sem önmagában álló rideg törvény, mivel a törvényt az evangélium veszi körül. Amit az Úr tett nagy szeretetében értünk, az életünk alapja, melyhez járul a mi hálából fakadó engedelmisségünk, a törvény szerinti életfolytatásunk. E kettő együtt a mi teljes életünk és üdvösségünk útja.

Ezért a negyedik parancsolatról szóló prédikációt így kezdjük: Én az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged a bűnnek földjéről, a bűn szolgaságának házából szent Fiam kínozó kereszthalála és dicsőséges feltámadása által, ezért megemlékezzél a nyugalom napjáról, hogy megszenteljed azt.

E parancsolatból a nyugalom szó csendül ki. Ez az, amire sóvárgunk, ami valóban életszükséglet mindenki számára. Gyakran vagyunk fáradtak, békételenek. De egy-egy éjszakai pihenés után mégis érezzük, van nyugalom és ez jót tesz nekünk. A testnek és a léleknek egyaránt szüksége van a nyugalomra. Tudjuk, ha valaki napokon át nem aludna, csakhamar elpusztulna.

I.

A nyugalom napjáról szóló ószövetségi törvény azonban sokkal teljesebben mutatja, mennyire élettörvény az. A parancsolat nemcsak a családtagokat, hanem a házban dolgozó más személyeket, még a jövevényeket is említi. De még a barmok számára is megkívánja a pihenést e napon. A szombattörvény azonban

még tovább ment. A hetedik nap után a hetedik hónapot is megünnepelték. A szombatév megszentelése komoly dolog volt Izraelben. Minden hetedik évben a szántóföldeken, olajoskertekben, gyümölcsösökben szünetelt a munka. A gazdag a szegényeknek kellett hogy hagyja a termést. A rabszolgák, jövevények mind részesültek belőle. Maga a tulajdonos azonban nem vihetett belőle kamrájába semmit. Ez évben a föld is pihent. A hétszer hét év után az ötvenedik esztendő a kürtölés éve volt. Ez esztendőben az elzalogosított, eladott házakat, földeket vissza kellett hogy adják. A rabszolgák is visszanyerték szabadságukat. A szombattörvény így kívánta orvosolni a bűnt. Nyugalmat, szabadságot kívánt adni mindennek és mindenkinek.

A parancsolat így kezdődik: megemlékezzél. Igen, mert az ember könnyen felejt. Belemerül a munkába. Rohan. Hány ilyen ember lett ideges, nyugtalanságában saját magának ártó. Milyen jól fejezte ki életünk ezt az állapotát a harmincas években az erdélyi költő:

nincs nyugalom, nincs nyugalom - s ez a
nyugtalanság mint járvány ragad.

Hány családi otthon nem a békesség hajléka. A szülők nyugtalanul egymás életét őrlik. Ez átragad a gyermekekre is. Idegességük megszorítja a családot öreg, békére vágó tagjait is. Nincs bizalom, nincs összhang a barátok között sem. Az őszinteség nélkül élők nyugtalanok. A nyugtalanság légkörében csak vergődik a lélek. De a békételenséget, nyugtalanságot láthatjuk az államok között is. Még ma is világnugtalanságról beszélhetünk.

Az a gondolat, hogy a Szentháromság Istenben való hitnek a nagyvárosi nyomorral, a keresztyén megbékéltetési tannak a nacionalizmus problémájával valami köze lehetne, nem pusztán a keresztyénségtől távol állóknak, hanem a keresztyéneknek s a theologusoknak is majdnem abszurdumnak tűnik. Többek előtt különösnek tűnhetik e megállapítás: a mai élet nyugtalansága, sok türelmetlen rohanása, idegeskedése mind összefügg azzal, hogy elveszett a nyugalom napja. Nem emlékezünk meg arról úgy, amint kellene. Az államok biztosítják a munkaszünetet e napon. A test pihenthet úgy, amint az szükséges. A zárt üzletek, elcsendesedett gyárak, intézmények biztosítják azt, hogy elmehetünk a templomba. Mily sokan nem keresik ott lelki nyugalmaikat! Sokszor kell elmondanunk, mert igaz: vasárnapiatlan lett az egyház is. Ezzel elveszítette a keresztyénség egyik igazi kincsét. Istentől kapott javát, az igazi nyugalmat. Pedig milyen gazdag forrása lett volna a mindennapi élet békéjének, ha megtartjuk.

A mai ember nem látja, milyen fontos élettörvényt fejeznek ki az ilyen összefüggések:

csend - erő;
nyugalom - termékeny cselekvés;
imádság - eredményes keresztyén szolgálat;
Krisztus keresztyén és Igéje előtti elcsendesedés - mindenre kész keresztyén önfeláldozás.

Ahol ezek az összefüggések megszűnnek, ott sok minden széthull. Először eltűnik a hűség és a hivatástudat, az öröm és a rend. Ezek helyére tör az egyéni érdek és az élvezet, a mohóság és a vagyonszerzés, az önzés és a helytelen szerelem. Nyomukban a bágyadtság, csalódás, életuntság hangulata tölti el az embert. Ziláltnak vergődik az ilyen nyugtalan lélek.

A nyugalom napjának megtartása nem valami régi zsidó törvény, hanem Isten örök törvénye. Ezért az egyháznak egyik igazi kötelessége erről prédikálni. Részt kell vennünk Isten nyugalomában, hogy békés legyen otthonunk, hogy örömet találjunk a munkában, hogy harmonikus legyen egyéniségünk.

Nézzünk most Jézusra! Mily sokszor vonult el, és a csendben imádkozott. Élete nagy eseményei, feladatai előtt az Atyához vonult könyörgésével. Erőtt adott ez neki a Gecsemáné kertben is a későbbi nehéz utakra, a kereszthordozására. Milyen sokan tehetnek bizonyosságot csendőráik imádságának nyugalmat adó, erőtt fakasztó áldásairól.

Megemlékezzél a nyugalom napjáról! Ez az Ige azt mondja, hogy tartsuk meg az ünnepet. Minden ünnep Isten nagy tetteire emlékeztet, s az emlékezés által az isteni tettben adott nagy ajándék újból a miénk lehet. A VI. paran-

csolat közlésekor azt mondja az Úr, hogy ő hat napon át teremtette a mindenséget, a hetedikén pedig megnyugodott. Így a nyugalom napja tulajdonképpen Isten nyugalomára emlékeztet. Urunk örök ünnepben, nyugalomban él. Nála nincs harc és küzdelem. Nincs bűn, mi az ünnepet megzavarná. Ő az igazi béke. De e parancsolat azt is közli velünk, hogy mi teremtő Urunk tulajdonai vagyunk. Mily határozottan fejezte ki ezt a templomba menő zsololtáríró a századik zsololtár e mondataiban:

Menjetek eléje vigassággal,
Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten;
Ő alkotott minket és nem magunk.

Menjetek be az Ő kapuin hálaadással,
Tornácaiba dicséretekkel;
Adjatok hálákat néki, áldjátok az Ő nevét.

Az emlékezés által ez ünnepen és így telik meg szívünk hálaadással és magasztalással, dicséretekkel és örvendezéssel.

Az Úr napja Isten ilyen dicsőítése, és éppen ebben van az a nyugalom, mely az igazi békességünk forrása.

Ilyen napok a keresztyén ünnepek. Az üdvtörténet isteni nagy tetteire és ajándékaira úgy emlékezzünk, hogy szívünk telve magasztalással és hálaadással. Karácsonyor milyen mélyen tapasztalja meg a hívő: velünk az Isten, Immanuel! A betlehemi gyermek erről a bizonyossággal. Nagypénteken az értünk szenvedő Megváltóra emlékezve mondjuk Isten előtt: az ártatlanság Báránya, a világnak ára, megtartója, táplálója. Az örvendező húsvéti énekünk örömműnk, ünnepszentelésünket így indokolja: Urunk feltámadott, nekünk életet adott. Az allelujázó pünkösdi ünneplő gyülekezet felismerte, hogy az Úrnak lelke megelevenítő, gyülekezetet alkotó hatalom.

II.

Megemlékezzél a nyugalom napjáról, hogy megszenteljed azt! Az ünnepen nem elég emlékezni, hanem azt meg kell szentelni. A szentség Isten tulajdonsága. Szent az, ami hozzá tartozik. Valamit megszentelni azt jelenti, hogy átadjuk Őnek. Ünnepet szentelni így az az ünneplés, midőn egészen átadjuk e napot az Ő tiszteletére, magasztalására és hívő imádságára.

Miként lehetséges ez az ünnepszentelés? Tudunk-e mi igazán istentiszteletet tartani? Vajon kedves-e az Úr előtt az, ahogyan mi ünnepeünk? A próféták igehirdetése komolyan feddi Izraelt a helytelen szombattartás miatt. Ámós egyenesen így hirdette az Úr elítélő szavait: "Gyűlölöm és megvetem a ti ünnepeiteket" (5,21). Ézsaiás által hasonlóan szól az Úr: "Bűnt és ünneplést el nem szenvedhetek, újholdjaitokat és ünnepeiteket gyűlöli lelkem" (1,13-14). Milyen komoly, kemény szavak ezek! Mennyire gondolnunk kell ezekre ma is!

Az egykori ótestamentumi nép úgy gondolta megszentelni a nyugalom napját, hogy megkértszerezte az áldozatokat. Sok külső előírással olyan szombattartást kívántak az írástudók és farizeusok, melyet Jézus nem helyeselt, sőt nagyon elítélt. Úgy, mint megelőzően a próféták, beszédeiben Jézus is többször elítélte a helytelen ünneplést. Milyen nagy megkönnyebbülés volt, mikor kihirdette: "Az embernek fia a szombatnak is Ura" (Lk 6,5).

Ez azt jelenti, hogy az igazi istentiszteletet, ünnepszentelést egyedül ő végezheti el. Az oltár a rideg Koponyák hegye. Rajta a kereszttel. Nem tulkok, bakkok vére hull az áldozatként, hanem az ő ártatlan vére hullott egyszer s mindenkorra. Az egyetlen igaz főpap egyetlen, tökéletes és büntetlen istentisztelete úgy dicsérte az Urat, amint igazán méltó. Az ő tiszta szent élete, az Atyának mutatott engedelmissége, haláláig hú szolgálata az az engesztelő áldozat, amelyre illik e szó: istentisztelet.

A földi gyülekezet istentisztelete, a nyugalom napjának megszentelése csak Jézus Krisztus által lehetséges. A mi istentiszteletünk valójában Szentlelék műve. Ő kapcsol be minket Jézus Krisztus egyetlen igaz istentiszteletébe, s részeltet abban, midőn az igehirdetésre, úrvacsorára egybegyülekezünk.

Kálvin e parancsolat magyarázatánál azt mondja, hogy a nyugalom napjának megszentelése valójában az, ha engedjük, hogy Isten munkálkodjék bennünk. Isten adja nekünk Krisztust, benne a bűnbocsánatot, a bűn feletti győzelmet. Ez a mi igazi nyugalomunk!

A Heidelbergi Káté 103. kérdésére adott feleletben arról tanít, ami az emberre tartozik. Midőn a nyugalom napjáról szóló parancsolatot magyarázza, azt mondja: Isten gyülekezetébe szorgalmasan el kell járnunk. Ott négy dolgot kell cselekednünk: Isten Igéjét kell tanulnunk, a szent sákramentumokkal kell élnünk, Istent a szentek közösségében segítségül kell hívnunk és Krisztus szerint kell adakoznunk.

Egy alkalommal egy édesapával kártyázó gyermekéről beszélgettem. Azzal mentegette fiát, hogy valamivel csak el kell vernie a vasárnapot. Vannak, akik úgy vélik, elverni való, üres nap ez. Az előbb idézett hitvallási mondatok mutatják, hogy milyen gazdag tartalma van e napnak. Sok mindent kell és szabad tenni e napon. Először is a gyülekezetnek fenn kell tartania a templomot. Azt a gyülekezetet otthonává kell tennünk, ahová szívesen jönnek el a hívek. A gyülekezetbe e napon mindig el kell járnunk. Milyen jó, hogy nem is egyszer, hanem többször is lehet oda menni. Ott Isten Igéje szól, s nekünk azt tanulnunk kell. De a tanulást otthoni bibliaolvasásunk által is végezhetjük. Aki így az Igét olvassa, lelkéből a sötét, bűnös gondolatok, érzelmek eltűnnek. Úgy vágja ki Isten Igéje életünkéből a bűnt, mint a kétélű éles kard. Gondolj csak arra, hányszor vigasztalt meg s csendesített le a prédikáció és gyógyított meg a nyugalom napján az Ige. Mily sokszor adott a nyugalom napján az otthoni bibliaolvasásunk is világosságot, tártá elénk a békesség útját, éreztetted meg velünk az Úr közelségét, mindenre elégséges kegyelmét. De ezt adta az úrvacsora is. Ha igazi bűnbánatban le tudod tenni bűneidet ott, s hittel veszed magadhoz a bűnbocsánat és örök élet jegyeit, akkor megújul életed e napon. Így részesülünk Krisztus egyetlen áldozatának e javaiban a nyugalom napján. Ehhez járul a könyörgés, a gyülekezeti ének. Szabad elbeszélgetni az Atyával, az Úr Jézussal magasztaló, hálaadó s kérő imával. Milyen lelki közösséget ad e nap! Milyen igazi mulasztás ezt elhanyagolni! De a hálát kifejezzük a Krisztus szerinti adakozással is. Így lesz hálánk a mások javát szolgáló. De az említett kátékérdés magyarázata még többet mond a nyugalom napja megszenteléséről. "Minden gonosz cselekedetimmal felhagyjak, engedvén, hogy az Úr végezze bennem Szentlelké által a maga munkáját." A gyülekezeti istentisztelet, a nyugalom napjának megszentelése kiterjed a világba is. Ott folytatódik istentiszteletem a gonosz cselekedeteimmel való felhagyás és a jó cselekedetek végzése által. A mindennapi élet is, mindennapunk is istentisztelet, mely Istent dicsőíti. Lehet, te azt mondod, hogy erre képtelen vagy. De hallottad a kérést! Az Úr végezze a maga munkáját bennünk! Helyet kell adni e napon az Úr megszentelő, újjászülő munkájának. Az ünnepen is ő munkálkodik! Hány ember nyugtalanságának oka a gonosz cselekedet. Nyomában idegesek és félők leszünk. Ha imádkozó szívvel helyet adunk Isten munkájának, ő maga olyan megszentelő, békés életet ad, hogy már az örökkévaló ünnepet e földi életben is elkezdhetjük.

Ez utolsó mondat mutat a nyugalom napjának igazi jelentőségére. Van az örökkévaló ünnep! Van idvességes állandó ünnep. Lekciónkban a Zsidókhöz írt levélből erről olvastunk. Krisztus bement az igazi nyugalomba feltámadása által, mennybemenetelkor. Így megvan az Isten népének is a bemenetel ígérete. Ott a mi örökkévaló főpapunk az Úr trónja előtt, az idvezült lelkek seregében. Ott zeng a mennyei halleluja. Ott magasztalhatom majd én is az Urat. Ennek előíze a mi ünnepünk.

Még csak egyről. Pál apostol azt mondja, hogy az egykori szombat csak árnyéka az elkövetkező dolgoknak, a valóság a Krisztusé (Kol 2,16-17). A régi szombati előírásokat Pál elveti, azok mint árnyékok elmúltak. Pál megértette, mikor Jézus ezeket elítélte, s azt mondta, hogy ő Ura a szombatnak is. A hívők, a Krisztust igazán megértők, mint megszabadult lelkek az Úr napját, a Krisztus feltámadásának napját tartják. Az egykori szombat törvénye, ígérete mind Krisztusban valóság. Csak Krisztusban valóság. Az Úr napja Krisztus-ünnep.

A nyugalom napját megszentelni így azt jelenti, Krisztusra tekintek, látom a kereszten kitárt két karját, ugyanazt, mely a mennybemenetelkor áldásra emelve tanítványai fölé terült, hallom ma is ideges, nyugtalan napjaimban szavát: Jőjjetek énhozzám, akik meg vagytok fáradva és meg vagytok terhelve, és én megnyugosztalak titeket. Ez a Hozzá térésünk, ez a Vele és általa való ünneplésünk kedves a mennyei Atyánk előtt. Részvételünk az ő egyetlen igazi istentiszteletében az a nyugalom, az az Istent dicsőítés, mely hétköznapjainkra is kiható igazi nyugalmat ajándékoz. Ámen.

Csiha Kálmán

Az özvegy olaja

Alapige: 2Királyok 4,1-7

Bibliaolvasás: János 2,1-12

Egy asszony kiált. Az asszonyi kiáltás gyenge. Hány kiáltás hangzik el ezen a földön, amit nem hallanak meg az emberek! Valamikor régen, sok ezer évvel ezelőtt: egy asszony kiáltott, és ezt a kiáltást meghallotta Isten. Isten minden kiáltást meghall, és minden sóhajra felfigyel. Isten minden csendes imádságot meghallgat! Ennek az asszonynak tele volt az élete gondnal, fájdalommal, rémülettel. Félt, hogy adóssága miatt a hitelezők elvisszik a gyermekeit. Egy asszony kiáltott ebben a nehéz helyzetben, és Isten meghallgatta őt.

Ha az életedben bánat, gond és csalódás van, és ha úgy gondolod, hogy téged már senki nem hallgat meg, merj akkor is kiáltani és imádkozni. Mennyi minden előz meg egy-egy ilyen kiáltást. Ha hozzád kiáltanak, akkor gondoldj arra, hogy mennyi minden előzi meg annak a kétségbeesett embernek a kiáltását. Mennyi minden átsajog és átviharzik egy-egy szíven, amíg végül odafordul a bajba jutott ember valakihez és azt mondja: segíts rajtam! Segítetek rajtam!

Ennek az asszonynak az életében is sok minden történt. Először is meghalt a férje. Egyedül maradt. Egyedül a két gyermekével. Nehéz egyedül maradni a családos embernek. Ez az asszony nem tudott tájékozódni az életben, csak azt tudta, hogy neki mindenáron fel kell nevelnie gyermekeit. Sok gondnal találta magát szembe. A mindennapi kenyér gondja örölte. Nem tudott az életben jól tájékozódni. Nem csoda ez! Hisz egyedül volt és asszony volt. Sajnáljátok és szeressétek az egyedül maradtakat! Nehéz egyedül járni annak, aki kettesben járt azelőtt. Jólesik az egyedülmaradottnak egy-egy kedves mondat, egy-egy megértő szelíd tekintet. Egyedül nagyon nehéz harcolni az élettel. Ennek az asszonynak is nehéz volt. A kísértő is hamarabb tud győzni az egyedülmaradott életében.

Ennek az asszonynak volt egy hitelezője, egy uzsorása, aki amikor kenyérré volt szükség, amikor olajra vagy ruhára volt szükség és az özvegy már nem tudott eleget keresni, akkor megjelent az ajtóban és azt mondta neki: mi sem könnyebb ennél: adok én kölcsön neked, majd megfizeted, amikor akarod. Ez a szegény asszony nem tudta, hogy egy lelketlen uzsorásnak került a kezébe. Abban az időben az volt a törvény, hogy ha az adós nem tudott fizetni, akkor a hitelezőnek jogában állt, hogy rabszolgaként elvigye annak a gyermekeit. Nem tudta az a szegény asszony, hogy mi fog következni ebből a sok kölcsönfelvételtől. Amikor nem volt kenyér az asztalon, bezörgetett a hitelezőhöz vagy jött a hitelező, és újra és újra kölcsönt vett fel. Egyszer aztán megjelent a hitelező az ajtóban, és azt mondta: veszem a gyermekeidet. Akkor döbönt rá ez az asszony, hogy hová jutott.

Nem gondoljátok, hogy mi is sokszor egy ilyen nagy és lelketlen hitelezőnek vagyunk a kezében? Néha egyedül maradunk, néha elmegy az erőnk, néha

úgy érezzük, hogy most nem tudunk templomba menni. Miért? Megjelenik a nagy hitelező, a Sátán, és azt mondja: ne menj! Tedd el ezt az ajándékot, csak kölcsönbe adom, Majd ménsz máskor. És otthon maradunk. Felvesszünk egy kis kölcsönt hitünk erejének számlájára. Aztán a következő héten adódik valami harag, és akkor feltámad a szívünkben az a gondolat, hogy templomba kéne menni, ki kéne békülni, és akkor azt mondja a nagy hitelező: ne menj, úgymint megy tovább az élet. És mi felvesszük az újabb kölcsönt. Aztán lassacskán elmaradunk a gyülekezetből. Otthon kinyitjuk a Bibliát, de azt mondja a nagy hitelező: fáradt vagy, ne olvass most az Igéből, holnap is ráérsz erre. Aztán csukva marad a Biblia. Csukva marad egy nap, két nap, egy hónapig, két évig. Örökre!

Egyszer aztán megjelenik szívünk pitvarában a hitelező, és így szól: Elég! Most viszem a békességedet. Ekkor már keresnénk az Úr Isten kezét, próbálnánk imádkozni, templomba menni, de nem megy. Valami elveszett, valami kihűlt, valami rabszolgává vált bennünk. A mi mosolygós, békés, erős hitünk, a mi ragyogó vasárnapjaink, a mi csendes estéink eltűnnek, és elfoglalja szívünket az idegesség, a harag, a gyűlölet. És nem tudjuk többé visszaszerezni uzsorás kamatban elvitt kincsünket. Ugye így vagyunk mi is sokszor a nagy hitelező kezében?

Sokszor leül melléd a gyermeked, és kérdezne valamit, de te nem érsz rá felelni neki. Talán újságot olvasol, vagy rohansz tovább a magad dolgai intézésére. És nincs időd éppen akkor, amikor kérdez a gyermeked. Megszólal benned a nagy hitelező, és így szól: Majd holnap. Ráérsz erre holnap. Aztán kérdez a gyermeked holnap is, holnapután is, de egyszer csak azt veszed észre, hogy nem kérdez többet. A nagy hitelező bezárta az ajtódat, a gyermek szívére tette a kezét, és azt mondta neked: Elég, elviszem a gyermeked. Keresnéd még az alkalmat, hogy bizalmas legyen hozzád, várod, hogy kérdezzen még valamit tőled, reméled, hogy még leül egyszer melléd, de a nagy hitelező magával vitte. Ki tudja, hova. De gyermeked nem kérdez többet tőled; valami összevált a lelkében, valami örökre elveszett. Mi történt? Odaadtad rabszolgának gyermeked a hitelezőnek, eljátszottad nagy apai leheltségedet.

Hány olyan családi hajlék van, ahol lehetne szebben is élni, ahol lehetne másképpen is élni, de a hitelező mindig megjelenik és azt mondja: Ne ma, majd holnap. Ebben a helyzetben az igazság érzetét kölcsönzöm neked, abban a helyzetben veszekedj és vedd meg az igazadat. Egyszer rádöbben az igazságra, és mondanád szelíd szóval, szerető szívvel, de már nincs ki nek. Már valami kihűlt, már valami összetört szeretetiden! Megállt a nagy hitelező az otthonod kapujában, és azt mondja: Elég, most viszem a szeretetet is innen. Ezután majd hiába keresed!

Így vagyunk mi is, miként ez az asszony. Kölcsönöket veszünk fel, aztán elfeledkezünk arról, hogy egyszer fizetni kell, s mivel nem tudunk fizetni, a nagy hitelező elviszi tőlünk a békességet, majd a szeretetet, végül az örömet és a hálát. Ilyenkor kiáltanunk kell, miként ez az asszony is segítségért kiáltott.

Ez az asszony is így kiált: "Eljött a hitelező, hogy elvigye mind a két gyermekemet, hogy neki szolgálj legyenek."

Hányszor mondják most is: így! Eljött a bűn, és elvitte mind a két gyermekemet. Eljött a gyűlölet, és elvitte tőlem a lányomat vagy a fiamat. Eljött a szerencsétlenség, és elvitte a férjemet. Eljött az idegesség, és elvitte tőlem a békességemet. Eljött a megnemértés, a lárma az otthonomba, és elvitte a csendemet.

Mit tegyek? Segíts rajtam, Istenem!

Azt mondja Elizeus, az Isten embere az özvegynek: "Mit cselekedjem veled, mond meg nékem, mi van a házádban?"

Ezt kérdi most tőled is Isten: mondd meg nékem, mi van a házádban?! Az asszonynak még volt valamije, még volt egyetlen lelki kincse és még volt egyetlen anyagi kincse. A lelki kincse abban állt, amit Elizeusnak kiáltott: Të tudod, hogy az én férjem félté az Urat. A lelki kincs az volt, hogy emlékezett a férjére, aki amikor még élt, akkor nem járt ott a hitelező, akkor

békesség és biztonság, nyugalom és öröm lakozott házukban. Isten ölelte át őket. Ennek az asszonynak a lelki kincse az a drága lelki örökség volt, mely a férje hite nyomán Istenhez kapcsolódott és szép emlékeiben élt.

Lehet, hogy egyszer majd utánad is kiáltani fognak. Vajon tudja-e majd azt mondani a feleséged: Uram, te tudod, hogy az én férjem félte az Urat! Vajon tudja-e majd mondani a férjed: Uram, te tudod, hogy az én feleségem félte az Urat?! Vajon hátrahagyod-e ezt a hívő utat, ami kincse lesz még akkor is, amikor te már nem leszel itt a földön, azt az utat, amiből majd erős tudnak meríteni akkor is, amikor erőtelenebb lesznek. És vajon megvan-e az életedben ennek az özvegyasszonynak a lelki kincse? Az a biztos ismeret, mely tudta, hogy van valaki, aki nagyobb ennél a hitelezőnél, van valaki, aki tud segíteni minden emberi gonoszság felett, és amely ki tudja mondani: Uram, te tudod!

Így mondta el valamikor Péter is az Úr Jézus Krisztusnak: "Uram, te mindent tudsz, Uram, te tudod, hogy én szeretlek téged." Így lehet nekünk is elmondani, sokszor megszügyenülve, sokszor bizakodva, sokszor könnyhullatással, sokszor reményességgel: Uram, te tudod, úgy tudod, hogy szeretlek téged?! Segíts meg engem, édes Istenem!

Szólj Elizeus: "Még van a házadban?" És elmondja anyagi kincsét is ez az asszony: "Még egy korsó olaj". Az utolsó korsó olaj! Neked mi van a házadban? Megvan-e még a korsó olaj?! Van-e még egy korsónyi szeretet? Van-e még egy korsónyi hit? A szíved ütött, véres korsójában ott van-e még az evangélium olaja? Mi van a házadban? Maradt-e még valami régi fogadalmakból, szép elindulásokból? Mi van a házadban?

Milyen jó volt ennek az asszonynak, hogy volt valami a házában. Milyen jó, hogy azért még nekünk is vannak kincseink. Még dobog a szívünk. "Itt van szívem, neked adom, Uram." Lehet, hogy már romlófélben lévő olaj van benne, lehet, hogy már megkeseredett olaj van benne, lehet, hogy összetört rég a korsó, de itt van, neked adom, tégy vele, amit akarsz, édes Istenem!

Annak az özvegynek így mondta Elizeus: Szólj a szomszédoknak és gyűjts össze üres korsókat, de ne keveset, hanem sokat. Sok gyűlt össze, mert sok üres korsó, sok üres szív van a világon!

Nekünk is azt üzeni a mi Istenünk, hogy ha meg akarunk gyógyulni, ha azt akarjuk, hogy ne vigye el a Sátán, a nagy hitelező a békességünket és hitünket, szeretetünket és csendünket, örömünket és gyermekeinket, akkor gyűjtsük össze az üres korsókat, de ne keveset, hanem mind de mind. Merd összegyűjteni magad mellé a gyermekeid, unokád, szomszédod, barátod üres korsóit! Abból a te kicsi korsódból merjél töltögetni.

Veszi az asszony reszkető kézzel az egyetlen korsót, és elkezd töltögetni, és ahogy tölti-tölti a korsókat, nem fogy el az olaj, bár mind tele lesznek a korsók. Valamit neki is kellett csinálnia, oda kellett szánnia ezt az egy korsót a sokért. Azt a kicsi maradékot, ami megmaradt, fel kellett áldoznia abban a hitben, hogy majd sok lesz belőle!

Valamit neked is kell tenni. Azt a kicsi békességet, ami neked van, azt a kicsi szeretetet, azt a kicsi hitet oda kell adni, mások szívébe kell önteni, s akkor, majd akkor megtapasztalod Isten csodáját, hogy telnek a korsók, hogy nő a békesség, hogy ragyog a szeretet és nem fogy el, minél többet adsz belőle, annál több lesz, míg tele lesz minden korsó. Mert Isten hatalmas addig tart, ameddig éppen szükséges, az utolsó cseppig adja szeretetét, míg tele lesz minden korsó!

És akkor elállt az olaj folyása!

Mi most egy másik korsóra kell hogy gondoljunk, arra, ami a mi korsónkat is megtöltötte, amit ott törtek össze a golgotai keresztfán, amiből ott elkezdett folyni a vér és víz miértünk. A mi Urunk Jézus Krisztus koporsójára gondolunk most. Az ő szívére. Látjátok, hogy beteljesedett kétezer éven át a világ ebből a korsóból szeretettel. Abból a korsóból még mindig tölti az Úr Isten, és ezután is tölteni fogja szeretetét. Ezer évekkel ezelőtt is ő töltötte. És jövőnk mi is most az üres korsónkkal, és odatartjuk elébe, és nem fogy el az olaj, az Ige; nem fogy el a békesség, újra árad az erő. A Jézus korsójából töltsd meg a tiedet! Akkor tudsz tölteni te is a mások szívébe életet adó olajat.

Ha valamikor nem tudtunk tölteni, az csak azért volt, mert nem tartottuk mi sem oda telítődésre a mi szívünket.

Amikor Sareptában tele lettek a korsók, akkor az az asszony visszament Elizeushoz, és boldogan számolt be neki, az Isten emberének. Talán közöttünk is van olyan, aki nemcsak kérni jött, hanem aki boldog beszámolóval érkezett ma ide: Köszönöm, Istenem, hogy teletöltötted a szívemet. Nemcsak akkor kell idejönni, amikor üres a korsó. Akkor is ide kell jönni, amikor csordul-tig tele van a hála jó érzésével szívünk.

Elizeus pedig azt mondja az asszonymak: Menj el, add el az olajat, és fizesd ki hiteleződöt, te pedig és a te fiaid éljeteke a maradékból.

Látjátok, éppen ez történt a Jézus korsajával, azzal az olajjal, azzal a vérrrel, ami a keresztfán áradt ki. Azzal fizetett a mi adósságunkért, amivel a Sátán számláján betábláztuk magunkat. Nem vagyunk többet a hitelező kezében!

Ha majd megáll a hitelező szíved ajtajában és azt mondja: végy fel kölcsönt tőlem, akkor mondjad majd neki: Nincs szükségem a te kölcsönödre, ajándékot kaptam az én Krisztusomtól. Mondd: Én nem kölcsönből élő ember vagyok, hanem ajándékba kapott szeretetből élek.

Drága maradékai vagyunk a Jézus olajának! Maradék a könyv, a Szentírás; maradék a sok szép lelki ének, maradék a templom, maradék a mi egyházi életünk, az imádság csendes perce, és maradék az úrvacsorázás szívet dobogó drága alkalmá. Mennyi maradék van! Mennyi imameghallgatás, mennyi kibékülés, mennyi nyugalom! Ez mind az ő olajának maradéka! Kétezer év óta ebből élünk. Mi lehet akkor abban a korsóban, ha ilyen sok a maradék?

Szinte látjuk, ahogy boldogan hazamegy az asszony és átöleli megszabadult két gyermekét, és leülnek újra békességben az asztal mellé, mint valamikor régen, amikor élt még a férje. Menj te is olyan békességesen, boldogan haza, mint ő. És azzal a tudattal ülj le az asztal mellé, hogy ki van fizetve a te adósságod és annyi maradék maradt, hogy még az örök életre is marad belőle. Ámen.

Froukje de Hoop

Az Úr nem változik

Alapige: Malakiás 3,6-12

Bibliaolvasás: Máté 6,25-34

"Mert én, az Úr, meg nem változom." Milyen nagyszerű szavak ezek! Az Úr nem változik. Mennyi minden történik ebben a világban, mennyi minden megváltozik, de "én, az Úr, meg nem változom". Ugyanaz marad, aki Mózesnek úgy jelentette ki magát: "Vagyok, aki vagyok."

A keresztyének számára ebben a változó világban ez nagy vigasztalást jelent. Senki sem tudja, mit hoz a holnap, minden bizonytalan és zavaros. De nemcsak a társadalmi helyzet bizonytalansága és nemcsak az aggaszt benünket, hogy holnap talán már munkanélküliek leszünk, hanem az is izgat, hogy egyáltalán ki fogjuk-e mindezt bírni idegekkel. Visszaadják-e a földet, és ha igen, akkor mivel tudjuk megművelni? Mit tudunk kezdeni vele? Tanulunk, iskolába járunk, de ki a megmondhatója annak, hogy ha elvégzem az iskolát, lesz-e munkahelyem? El fogok-e tudni helyezkedni valahol, meg fogok-e tudni élni? Amikor az ember nagyon fél és igen bizonytalan, akkor olyan jó hallani Isten üzentét, aki azt mondja: Vagyok, aki vagyok, és én, az Úr, meg nem változom.

Igen! Ez nagy igazság, de vajon valóban erre utal-e a mi textusunk? Vajon valóban vigasztalni akarja-e az Úr az ő népét ezekkel a szavakkal? Ha tovább olvassuk az Igét, látjuk, hogy nem erről van szó.

Az Úr meg nem változik, de ti is Jákób fiai maradtatok! Az jó, ha az Úr nem változik, de az egyáltalán nem jó, hogy a nép sem változott. Ez már abból is meglátszik, hogy Isten Jákób fiainak nevezi a népet. Ki volt Jákób? Csaló! Csalással szerezte meg magának az elsőszülöttségi jogot. Jákób volt az, aki nem bízott Istenben, aki nem tudott várni Istenre, hanem saját maga intézte el dolgait. Ezért mondja Isten a népre, hogy ők olyanok, mint Jákób, és hogy már atyáik idejétől fogva eltértek rendelkezéseitől és nem tartották meg azokat. Úgy látszik, hogy a változatlan Isten esetében jó, de a nép esetében nem. De ha a nép nem változik meg, akkor Isten nem tud közeledni hozzá, mivel gondolkodásmódban teljesen távol állnak egymástól. Nem tudja megérteni Istent, s így Isten sem tud munkálkodni általuk.

Mindannyian tudjuk, mi történik akkor, amikor két ember különféleképpen gondolkodik. A különféle gondolkodás pártoskodást szül, kizárja az együttműködést.

Isten elénkbe adta az ő parancsait, de nem azért, hogy bosszantson bennünket vagy még nagyobb terhet rójon ránk, hanem azért, hogy megmutassa, hogyan kell szeretni az Urat és hogyan kell neki engedelmeskedni.

"Térjetekek hozzám, és én is hozzátok térek - azt mondja a Seregeknek Ura." Vegyétek át az én gondolkodásomat, és akkor ismét lesz közösségem veletek!

Nem szabad arra gondolnunk, hogy ezt Isten úgy mondja, mint egy szigorú tanító. Éppen nem! Isten szereti az ő népét, és ezért azt akarja, hogy térjen meg, ezért még útmutatást is ad számára. Ezért mondja a népnek: "Térjetekek hozzám!" Miért? Azért, hogy valóban áldásomat tudjam adni rátok.

De Izrael népe, úgy, mint sokszor mi is, nem tudta, hogy hol a baj. "Miben térjünk meg?" - kérdezik. Ez pont olyan, mint amikor mi azt szoktuk mondani: mi is csak emberek vagyunk! Persze, hogy Isten törvénye szerint kell élnünk, persze hogy az ő parancsolatait be kell tartanunk, de azért mi mégis esendő, vétkes emberek vagyunk! Most mit tegyünk? Miben térjünk meg? Természetesen nem azért kérdezzük ezt, hogy választ is kapjunk rá! Nem! Azért kérdezzük, hogy ezzel mintegy igazoljuk magunkat. Azért, hogy ki tudjuk magyarázni magunkat: mi igazán nem vagyunk hibásak azért, hogy eltértünk Isten útjaitól, hisz mi is csak emberek vagyunk, mások sem jobbak nálunknál.

Igen! De ha a nép felteszi a kérdést: Miben térjünk meg? - akkor a próféta rögtön válaszol. Neki nem kell gondolkodnia a feleleten, nem kell utánanéznie, ő pontosan tudja a választ. Az áldozásról beszél, a pénzről.

Az ember életében nagyon fontos és természetes dolog a pénz, hiszen pénzből él az ember itt a földön.

El kell látni a családot, házat kell venni, pénz kell a gyermekek iskoláztatására. A pénzre szükség van. Mindenki tudja, milyen nagy baj az, amikor nincs pénze az embereknek. Akkor elkerüli az ember szemét az álom, másra sem tud gondolni, csak arra, hogy honnan fog erre vagy arra pénzt keríteni. Kiváltképpen most, amikor nálunk is megjelent a nagy infláció, és amikor mindenki arra törekszik, hogy mindenfélét felhalmozzon magának, mert ki tudja, mennyibe fog kerülni.

És éppen ebbe a helyzetbe szól bele a próféta! Pontosán ilyen helyzetben volt Izrael népe is akkor, amikor Malakiás ezeket profétálta. Akkor és ott szintén nagy bajok voltak. Szárazság volt, nem termett a föld, szőlőjük meddő maradt. És mintha ez nem lett volna elég, még a sáska is rájuk támadt és mindazt elpusztította, ami túlélte a szárazságot. Mintha átok lett volna a népen! Mintha minden ellenük fordult volna.

Ez a helyzet sajnos nekünk is ismerős. Manapság is van úgy, hogy meddő a szőlő és kártevő pusztítja el munkánk gyümölcsét. Mert nem kell azt gondolnunk, hogy csak sáska vagy valamilyen más állat lehet kártevő. Nem! Az ember is lehet legalább olyan nagy kártevő, mint az állat. Ő is tud pusztítani, ő is tud tönkretenni, s még talán leleményesebb, mint a sáska.

Ilyen nehézségekkel küszködött Izrael népe, s szorongatottságában azt tette, amit minden ember tett volna: nem fizette meg a tizedet.

A tized megfizetésére azért volt szükség, mert ebből tartották fenn magukat a templomi szolgálatot végző papok és lévíták.

Isten azért parancsolta meg a tized fizetését, mert ez őt megilleti. Mert

mindent ő teremtett a földön, s ezért az a kívánsága, hogy abból, ami az övé, egy tizedet szolgáltatassanak vissza neki. De még van valami, amiért ezt a rendeletet adta az embernek: ti. az, hogy ezzel és így megtanítsa az embert adni. És az az ember, aki tud adni, az szabad. Nem rabja pénzének, nem rabja vagyonának. Az, aki tud adni, az kap is!

Igénkben a próféta feddi a népet, amiért nem adják be a tizedet, nem adják oda Istennek azt, ami őt illeti. És ez nagy baj! Nemcsak azért, mert ezzel megcsalják Istent, hanem azért is, mert nem bíznak benne. Nem bíztak benne úgy, ahogyan a sareptai özvegy, akinek nem volt egyebe egy kis olajnál és egy kis lisztnél, és mégis adott belőle a prófétának, pedig ez az asszony családjának halálát is jelenthette volna, ha Isten nem gondoskodik az utánpótlásról. De mert volt hite ennek az asszonnak, Isten sem hagyta őt és fiát éhen pusztulni.

Mert az az ember, aki tud adni, annak ellenére, hogy neki sincs sok, az kap. És az a tény, hogy ilyen szorongatott körülmények között is tud adni, azt jelenti, hogy van bizodalma Istenben.

Aki viszont nem bízik Istenben, az semmi egyebet nem tud, csak görcösen ragaszkodik ahhoz, ami az övé, amit gyűjtött. És ez abból érthető, hogy neki nincs Istene. És annak az embernek, akinek nincs Isten, akinek önmagáról kell gondoskodnia, az tudja, hogy önmagán kívül senkire sem számíthat. Az nem tudja, hogyan gondoskodott Isten az ő népéről a pusztai vándorlás alatt, és nem tudja, mit mondott Jézus: "Vegyétek eszetekbe a mező liliomát, mi módon növekednek, nem munkálkodnak, nem fonnak, de az Isten felruházza őket..." "Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: mit együnk, vagy mit igyunk, vagy mivel ruházkodjunk? Mert mindezeket a pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségetek van." Tehát azt az embert, aki azért nem adakozik, mert neki sincs sok, azt Jézus pogánynak nevezi!

Mi természetesen kimagyarázzuk, hogy miért aggodalmaskodunk, és ezért emberileg érthető a magatartásunk. Emberileg érthető talán, de Istenhez nem illik ez a viselkedésünk.

"Hozzátok be a tizedet mind az én tárházamba, hogy legyen ennivaló az én házámban, és ezzel próbáljatok meg engem, azt mondja a Seregeknek Ura."

Próbáljatok meg engem! Mit jelent megpróbálni az Urat? Nem istenkáromlás megpróbálni az Urat? Nem vonná ez maga után Isten haragját? Nem! Gedeon is megpróbálta az Urat, nem is egyszer, és nem zúdult rá ezért Isten haragja. Sőt éppen ellenkezőleg! Megbizonyosodott az egy, igaz, örök Isten létezéséről. A megpróbáltatásból bizonyosság, teljes bizonyosság következett.

Istennek a megpróbálása csak akkor istenkáromlás, ha újból és újból meg akarod próbálni őt, annak ellenére, hogy egyszer már megbizonyosodtál az ő létezéséről és gondviselő szeretetéről.

A kérdés csak az, hogy mi meg merjük-e próbálni az Urat. Valószínűleg nem! És nem azért elsősorban, mert istenkáromlásnak tekintjük azt, hanem azért, mert ez valamilyen áldozatot jelent, és mi nem szeretünk áldozatokat hozni. Pusztán azért, mert így kényelmesebb. Mert ez azt jelentené, hogy le kellene adnunk a tizedet. És ezt azért még Isten sem kívánhatja tőlünk?! Ugye?!

Pedig ha megtennénk, megértenénk, hogy boldognak mondjanak bennünket a nemzetek, mert kívánatos földdé lennénk. Ámen.

•

Isten jelenléte a nép életében

Alapige: Ezékiel 20,33.35.37

Bibliaolvasás: Zsidókhöz 12,1-11

Nemrégiben panaszkolta egyik asszonytestvérünk, hogy még az áldott Jézus is elhagyta a népünket, megvonta tőle a szeretetét és ezért van rajta a mostani nagy romlás és pusztulás. Próbáltam az illetőt megvigasztalni és rámutatni arra, hogy a mostani helyzetünkben mennyi új életlehetőség áll népünk előtt. Ez a beszélgetés indított arra, hogy egy alkalommal az egész gyülekezet előtt beszéljek erről a kérdésről, hogy miben mutatkozik Isten jelenléte egy népnek az életében. A mai alapigénk kiválóan alkalmas ennek a súlyos és nagy kérdésnek a megválaszolására.

"Élek én, ezt mondja az Úr Isten, hogy erős kézzel és kinyújtott karral és kiöntött búsulással uralkodom rajtatok."

Isten uralkodik a nép felett, tehát ő a népének Ura és királya. Ura, mert ő teremtette a maga dicsőségének szolgálatára. Királya, mert ő saját tetszése, szabad akarata szerint úgy kormányozza, amint az neki tetszik. (...)

Istennek a nép fölötti uralmát három tény jellemzi: ő erős kézzel, kinyújtott karral és kiöntött búsulással uralkodik. Az erős kéz jelenti az Úr kormányzó hatalmát, amellyel intézi a népek sorsát, biztosan és szilárdan, úgy, amint akarja. A kinyújtott kar ítélő, bírói hatalmára emlékeztet. Ő ítéli a népeket bűneik miatt és ő ítéli őket halálra vagy további életre, amint az ő titokzatos terveinek megfelel. Kiöntött búsulása mutatja, hogy mekkora szeretettel, milyen szánalommal és irgalommal viseltetik a népek iránt.

Igazi uralkodó az Úr: kormányoz, ítél és szeret. Uralmának ezt a hármas körét világítja meg az Ige további két verse.

"És vezetek titeket a népek pusztájára, hol szentől szembe törvénykezem veletek."

Isten törvénykezik a nép fölött, maga elé állítja és ítéletre vonja. Ha tehát egy nép Isten ítélete alatt van, akkor nem lehet azt mondani, hogy az Isten elhagyta és nem törődik vele. Azt olvassuk a Zsidókhöz írt levélből, hogy akit szeret az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, akit fiává fogad. Ha a fenyítést elszenveditek, akkor veletek úgy bánik az Isten, mint fiaival; mert melyik fiú az, akit meg nem fenyít az apa.

Istennek joga van ítéletet tartani a nép fölött, hiszen ő uralkodik a népen. Az a tény, hogy Isten egy népet rettenetes ítéletre von, azt mutatja, hogy azt a népet nem vetette el örökre, annak fiait nem zárta ki tulajdon népének sorai közül. Sokkal távolabb van az Istentől az a nép, amely Isten ítélete nélkül külső jólétben és teljes gondtalanságban tölti napjait.

Isten azt a népet, amelyiket megítél, kivezeti a népek pusztájába. Ez más szóval azt teszi, hogy magánossá, egészen egyénivé, semmi más nép sorsával azonossá nem teszi annak a népnek a sorsát, amelyet megítél. Isten minden népet a maga módján állít ítélet alá. Az Isten ítélete alatt álló népnek sohasem szabad a maga sorsát a más népekével hasonlítani össze. Az ítéletben Isten szentől szembe áll azzal, aki fölött ítélkezik. Egészen meztelenül áll előtte az ítéletre hívott nép. Isten maga ítélkezik fölötté a pusztaság néma csendjében. Más nép nem hallja az ítéletet, és más nép nem ítélkezik ott, ahol maga Isten ítél. Rettenetes az élő Istennel a puszta magánosságában lenni, együtt szentől szemben és hallgatni az ő vádjait és hallani az ő ítéletét. De aki meg mer állani és így mer megállani az Isten színe előtt, annak nem kell az emberek és más népek előtt

szégyenkeznie, hanem csak a mennyei Atya feddő, dorgáló, ítélő tekintete előtt. Az ő ítéletéről pedig tudjuk, nem pusztító, hanem megtérésre és új életre hívó ítélet. A kegyelem szava következik utána, ha az ítéletben valóban őszinte és igaz bűnbánatot tartottunk és hozzá szívünk szerint megtértünk.

A világ népei nem akarják fölismerni Pál apostol tételének igazságát: minden népet egy vérből teremtett az Úr, azoknak mindenike egyformán kedves tehát az ő szemei előtt, s az az Úr akarata, hogy a népek egymás tisztelében egymást megelőzzék és egymásnak példát mutassanak. Puffogó jelszavakat hangoztatunk, szónokolunk az összetartásról, de csak nem akarunk egymásnak testvérei lenni. Isten most mindezekért megítéli a világ népeit, megítél bennünket, de nem azért, hogy elpusztítson, hanem azért, hogy új életre segítsen. Az új élet keretei pedig nyitva állnak előttünk az újjárendeződő világ életében. Isten ítélete segít a régi bűnököt levetközni, hogy azoktól szabadon léphessünk be a kialakuló új élet kapuján.

II.

A pusztában megítélt népet az Úr átviszi a vessző alatt. Ez a második lépés, amit a nép érdekében tesz.

A keleti pásztor, amikor a nyáját este az akolba beterelte, botját kinyújtotta az ajtó fölé és alatta engedte be a juhokat és a bárányokat. Mialatt a nyáj a vessző alatt átvonult, egyenként rátekintett mindenik állatjára, megnézte, nem sántult-e meg valamelyik vagy nem keveredett-e idegen jószág a sajtája közé. Egyszóval megpróbálta a nyáját.

Isten tehát nemcsak ítél, hanem próbál is, sőt az ítélete is azonnal próba lesz, mihelyt a megítélt észreveszi, hogy nem a történelem, nem is más népek, hanem maga Isten ítéli meg őt. Tehát nem az ítélet az Isten utolsó tette, az ítéletet követi, azzal együtt jár a próba.

Kell-e ma külön mondani, hogy a népünk a vessző alatt súlyos próbán megy keresztül. Isten próbálja, hogy alkalmas-e az igazi testvéri szeretetre, alkalmas-e arra, hogy meglássa az embert a másik emberben és a másik nép fiában. Alkalmas-e arra, hogy előítéleteit, múltjának minden bűnét levesse és az életet újra kezdje?

A próba alatt arra kíváncsi az Úr, hogy mi az övéi vagyunk-e. Nézi, hogy megvan-e rajtunk az ismertetőjel: "arról ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok". Ő jelen van a mi népünk életében, mert tereli a népet a vessző alatt az akolba, a nagy kérdés az, hogy mi vele vagyunk-e, olyan-e az életünk, hogy azt Krisztus szerinti életnek ő maga is elismerheti. Nem azon kell töprengenünk, hogy vajon nem hagyott-e el az Úr, hanem arra kell törekednünk, hogy mi magunk semmiképpen el ne hagyjuk őt, a neki való engedelmisségben mutassuk biztos jelét annak, hogy mi a próbát kiállottuk és az ő nyájába tartozóknak bizonyultunk.

III.

A vessző alatt átvitt népet a frigynek, vagy más szóval a szövetségnek kötelébe hozza az Úr. Az ítéletnek és a próbának egyetlen célja van: a megítélt és a megpróbált népet tagolódják bele Isten szövetségébe. Az ítéletben bűnbánaton megtisztít, a próba alatt a hovartozás felől döntés elé állít, azokat pedig, akik megtértek és Isten mellett állást foglaltak, beveszi biztos és szilárd szövetségébe, örökkévaló kegyelmébe, hogy onnan őket soha senki ki ne szakítsa.

A frigynek kötele az aklot, más szóval az anyaszentegyházat, Isten háza táját, választott népének seregét jelenti. Ezt a szövetséget, az új szövetséget Krisztusban kötötte velünk. Ezért valóságos ez a szövetség. Jegyé ott van a homlokunkon megkereszteltetésünk óta. Szövetségéhez való tartozásunkat újból és újból megerősíti, valahányszor az úrvacsorával élünk és mindig emlékeztet annak biztos és szilárd voltára, valahányszor az Igét hallgatjuk.

Semmiképpen sem mondhatjuk, hogy Isten a mi népünket elhagyta, amíg megőr-

zi a nép pásztorolására az egyházat, amíg az egyház a szent keresztség által láthatóan is beviszi gyermekeinket az Isten szövetségébe, amíg Isten újból és újból biztosít az egyház munkáin keresztül arról, hogy a szövetség még mindig fenn áll reánk nézve is.

Isten végeredményben az egyházban és az egyház munkáin keresztül van jelen a nép életében, mert az egyházi élet keretei között von bele a Krisztussal való közösségbe és kötelez el az egymás iránti szeretetre. Aki igazán benne él az egyházban, Isten szövetségében, az sohasem mondja azt, hogy az Úr elfelejtkezett rólunk és elvetett bennünket.

Az egyházban értjük meg, hogy Isten az ítéletben is szeret bennünket. Szeret minket, de gyűlöli a bűneinket. Nem a mi életünket akarja az ítélet tüzeben elemészteni, bűneinktől akar megtisztítani.

A népek pusztájába is kilátszik Isten templomának tornya. A pusztta magányában elhangzott ítélet szavára a nép elindul a templom felé. Átmege a vessző alatt, és az egyházban rátalál Isten megmásíthatatlan örök szövetségének aklára. Az akolban pedig egyre jobban megérzi, hogy vele van a kegyelmes Isten, a szerető Atya, aki gondoskodik nyájának védelméről, táplálékáról és hajlékáról.

Így jut el az ítéletből a próba alatt Isten kegyelmi szövetségébe a megítelt és megpróbált nép, hogy soha többet el ne szakadjon Urától, Pásztorától, szerető mennyei Atyjától. Ámen.

Lengyel Loránd

Új lelkület az egység megőrzésére

Alapige: Efézus 4,1-3

Bibliolvasás: János 17,14-23

A mai Igénk kéréssel kezdődik. Azt mondja: kérélek titeket. De ezt a kérést úgy kell meghallanunk, mint intelmet és felszólítást. Ennek a kérésnek hitelet és súlyát az adja meg, hogy az, aki kér, az Úrnak a foglya: "én, aki fogoly vagyok az Úrban". Ez azt jelenti, hogy az, aki minket kér és int, az Krisztus fogságában van, azt Krisztus bilincselte le, aki nem mondhat mást, csak azt, amit az Úr diktál neki. Az ő nevében szól, az ő nevében ír, az ő nevében kér, int és buzdít. Ez adja meg szavainak hiteletét és súlyát.

Mire kér az apostol? Arra, hogy úgy járjunk, úgy éljünk és úgy cselekedjünk, ahogyan az elhivatásunkhoz illik.

Isten minket a sötétségből a világosságra, a halálból az életre, a bűnből a kegyelemre, a sátn hatalmából Isten gyermekeinek szabadságára hívott. Jézus Krisztusban utánunk jött, megkeresett és elhívott, hogy az ő népe legyünk és mint gyermekei az ő nagy családjának tagjai legyünk.

A mindennapi élet gyakorlati tapasztalata azonban azt mutatja, hogy nem elhívásunk szerint élünk. Ezért van szükség az intelemre és buzdításra.

A mai Igénk öt ilyen intelmet sorol fel. Hogyan kell elhivatásunk szerint járnunk ahhoz, hogy a Lélek egységét megőrizzük.

Az első három alázatosságra, szelídségre és hosszútűrésre hív.

Ezek nem velünk született jellemvonásaink. Éppen ellenkezőleg: melyik gyermek vagy felnőtt alázatos, szelíd vagy türelmes? A gyermek követel, toporzékol, a felnőtt felcsattan vagy az asztalra csap.

Itt azonban nem velünk született tulajdonságokról vagy erényekről van szó, hanem a Jézus Krisztusban elhívottak, a Szentlélek által újjászületettek új lelkületéről, Istentől ajándékba kapott új életstílusról és annak megnyilvánulásairól.

1. Az alázatosság az Istentől ajándékba kapott új élet első megnyilvánulása. Egykor és ma az "alázatos"-ság megbélyegző jelző. Magában hordja

a szolgálai alázat, megalázkodó lakáji hajlongás mellékizét. Ezért meglepő, hogy a mai Igénk éppen ezt a kifejezést használja és teszi az új lelkület, a Lélek egységének megőrző követelményévé. Az Újszövetség az alázatosságot a Szentlélek legnemesebb ajándékának minősíti. Sőt: elsősorban magára Jézus Krisztusra alkalmazza és Jézus életének alapvonásaként és megnyilvánulásként írja le. Az alázatosság nem az emberek előtti hajlongást, nem a szolgálai lelkületet jelenti. Az igazi alázat ugyanis a megszentelt emberi öntudat megnyilvánulása. Isten gyermekének sajátja. Ez az alázatosság azt jelenti, hogy az apostol nem tartja magát különbnek másoknál.

2. A szelidség az Istentől ajándékba kapott új élet második megnyilvánulása. A szelidségre való intelem furcsa és megdöbbentő követelmény. A mindennapi szóhasználat szerint a szelíd ember sajnálatra méltó. A XX. század végi ember szinte kétségbeesve kérdezi: hogyan legyek szelíd a mindennapi élet durvaságai közepette?

Mégis szelidségre int, mégis erre kér, buzdít mai Igénk!

Hogyan értsük ezt?

A szentírás tanítása szerint szelíd az, aki mindent Isten szemszögéből néz, és nem a maga szűk látókörében tájékozódik. Mert az, aki csak a maga szűk kulcslyukán keresztül szemlél, természetszerűleg szűklátókörű. Beszűkült és töredékes képet lát, és éppen ezért mindenről hamis képet alkot. Ez a beszűkített kép izgató és türelmetlen, lázító és idegességet okozó kép.

Aki azonban Isten szemszögéből, Isten távlatából szemléli önmagát, a másik embert és környező világát, annak távlati képe van mindenről. Megnézi a látómezeje, kitágul a látóhatára. Ez megnyugtat és szelíddé teszi.

Gondoljunk Jézusra, aki így járta végig földi életútját. Kínzottatott, pedig alázatos volt, száját nem nyitotta meg "kínzó előtt" (Ézs 53,7). Türelmesen és szelíden elviselte az emberi butaságot, sőt még tanítványainak az értetlenségét is. Vajon ez a szelidség valamilyen akarat nélküli gyávaság vagy gyengeség volt? Jézus szelíd volt, de ebben a szelidségben Isten ügyének legbátrabb bajvívójának bizonyult. Szelidségével, szenvedésével és halálával koronázta meg életharcát, s a megaláztatás keresztje diadalának örök jelvénye és királyságának trónusa. Isten iránti engedelmességének bizonyossága.

Istentől ajándékozott szelidség nem gyengeség, nem gyávaság, hanem az Isten szemszögéből, Isten távlatából néző és látó bátorsága!

3. A hosszútűrés az Istentől ajándékba kapott új élet harmadik megnyilvánulása. Ez a harmadik kérés és intelem éppen olyan idegen a mindennapi élet számára, mint az előbbi kettő. Nem velünk született jellemvonásunk. A természeti ember erre a követelményre is berzenkedni kezd: hát még mindig türelmes, elnéző legyek a másik emberrel szemben? Mindig és minden bántást, igazságtalanságot lenyeljek?

A mai Igénk pedig türelemre és hosszútűrésre kér, int és buzdít. Hogyan értsük ezt?

Az Újszövetségben két kifejezés van a hosszútűrésre, a türelemre. Mind a kettő hosszútűrést, türelmet jelent, de az egyik valamilyen nehezen elviselhető személyre vonatkozik, a másik valamilyen nehezen elviselhető körülményre. De mindkettő azt az Istentől ajándékozott magatartást jelenti, amelyben a hívó ember nem türelmetlen, nem izgága, hanem éppen türelmes! Nem jön indulatba, nem gerjed haragra, nem hagyja magát provokálni! Még akkor sem, ha igazságtalanságok érik, hanem bölcs mosollyal, hosszútűréssel kitart, nem veszti el reményességét és bátorságát, hanem állhatatosan helytáll! Mert tudja, hogy a "háborúság békességés tűrést nemz" (Róm 5,3), és ha "nyomor-gattatunk" is, "bőséges lesz a vigasztalásunk" (2Kor 1,6).

Gondoljunk Izrael kedvencére, Dávidra. Amikor a Saul nemzetségéből való Semei nevű ember szidalmazta őt, sőt, kövel is megdobálta, Dávid így szólt: "Hagyjatok békét neki, hadd szidalmazzon. Netalán reátekint az Úr az én nyomorúságomra. És megy vala Dávid és az ő népe az úton" (2Sám 16,10-13). De gondolatok Jóbra is, az Ótestamentum nagy szenvedőjére, emberfeletti türelmére, állhatatosságára és kitartó hűségére.

Ez a türelem a lélek gyümölcse (Gal 5,22). Ez a türelem a szeretet lényeges vonása: "a szeretet hosszútűrő" (1Kor 13,4).

A hosszútűrés azt jelenti, hogy komolyan veszem a másik embert és éppen azt, hogy ő más, mint én, tiszteletben tartom véleményét.

A hosszútűrés Isten sajátja, aki eltűr és elvisel minket, a mi türelmetlenségünket, a mi elviselhetetlen voltunkat, ahogyan vár ránk, hogy hozzá térjünk.

A hosszútűrésre való felhívás összefügg a negyedik intellemmel:

4. Elszenvedvén egymást - szeretetben. Micsoda reális látás és megfogalmazás: elszenvedni egymást. Elhordozni, elviselni egymást, mint egy terhet, mint egy betegséget, mert ez a mindennapi élet szomorú tapasztalata, hogy a másik ember olyan teherre válhat számunkra, akit nem könnyű elviselni. De a mi Igénk arra int, hogy viseljük el, hordozzuk el és szenvedjük el egymást.

Hogyan? Igénk azt mondja: szeretetben!

Erre ismét megcsóválhatja valaki a fejét, és legyintve mondhatja: Na tessék! Hát persze: szeretetben. És már megint a régi mese, a régi varázsige. Csakhogy itt nem akármilyen szeretetről van szó!

Az a kifejezés, amit itt a mi Igénk használ, kizárólag Isten szeretetét jelöli. Arról a szeretetről van tehát szó, amit Isten Jézus Krisztusban bizonyított meg számunkra. De hogyan alkalmazhatja ezt a szeretetet reánk? Miként lehetne egyértelmű az ember szeretete Isten szeretetével?

Válasz: úgy, hogy Isten belevont minket az ő szeretetébe. Krisztusnak a kereszten kitárt karja beleölel abba a szeretetbe, amely elszenvedett minket. Isten Szentlelkével lakást vett bennünk, és az újjászületett ember szeretetének maga Isten a cselekvő alanya. Úgy, ahogyan Pál apostol mondja: "Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus" (2Kor 5,14).

Ez a minden értelmet felülhaladó szeretet hozott áldozatot értünk, és küldte el számunkra egyszülött Fiát, és töltötte ki reánk Szentlelkét, hogy a hívó emberben lakást vegyen és munkálkodjék az ő szeretete és így el tudja szenvedni a másik embert ebben a szeretetben. Ez az Isten szeretete, mely utánunk jött, megkeresett és elhívott szeretetközösségébe, hogy mi magunk is ennek a szeretetnek a gyümölcseit teremhessük. Így érthető Isten szeretetének a reánk való alkalmazása. És így értünk el a mai Igénk ötödik intéséhez, mely végeredményben mai Igénknek is végcélja:

5. Igyekezetek megtartani a Lélek egységét a békességnek kötelékében.

"Igyekezetek megtartani", vagyis alázatossággal, szelídséggel, hosszútűréssel és egymást elszenvedő szeretettel arra kell minden Istentől kapott erőből törekednünk, hogy megtartsuk a Lélek egységét. Nagyon hangsúlyosak ezek a szavak. Mindenekelőtt azt kell meglátnunk, hogy ezt az egységet nekünk kell létrehozunk, mert ez az egység készen van, miként az Atya, Fiú, Szentlélek egysége is adott. Nekünk arra kell igyekeznünk, hogy ezt az adott egységet megtartsuk. Hogyan? A béke kötelékében. Ha nekünk kellene létrehozunk ezt az egységet az egyházban, akkor az kilátástalan vállalkozás lenne. Mit jelent most már ezt az egységet megtartani a "békesség kötelékében"? Itt valóságos kötelékről, sőt bilincsről van szó. Itt forrósodik át a mai Igénk, mert itt érzékelhetjük a mai Igénk nagy összefüggését, ami átfogja az első mondatból az utolsóig. Az első mondatban a szentíró azt mondja magáról, hogy ő "fogoly az Úrban". A "békesség köteléke" - vagy másutt: a "szeretet köteléke" - minket tart össze, minket kötöz le és bilincsel meg, vagyis a "Krisztus szerelme minket szorogat" (2Kor 5,14). Minket, akiket Isten a maga gyermekeinek szabadságára hívott el, átölel, lekötöz, bilincsel meg, fogva tart, s úgy szorogat Krisztus szerelme, miként édesanyánk szeretete tud szorongatni bennünket.

Jézus Krisztus kitárt karjával vár ma is téged, és alázatosan, szelíden, türelmesen elszenved minket a szeretetben. Ámen.

Mennyország a hit tanúinak

Alapige: Máté 5,10-12.

Bibliaolvasás: Zsidókhoz 11,32-40

Az utolsó ítéletről szóló, már többször említett példázatban, ahol Krisztus a népeknek juhokként és kecskékként való szétválasztásáról beszél, feltűnő számunkra a résztvevők meglepődöttsége. Nagyon jellemző és jelentős, hogy azok mind, akik ott ítélet alá kerülnek, Isten ítéletét másként képzelték el. Amennyire megrémülnek a bal kézt álló átkozottak, annyira csodálkoznak és meglepődnek a jobb kézt álló áldottak. Másutt is, amikor Krisztus Isten ítélezéséről beszél, majdnem mindig szükségesnek tartja hozzáfűzni, hogy ott meglepetések várhatók. Aki úgy vélte, hogy felül fog ülni, annak alul kell helyet foglalnia, és aki nagyon magától értetődőnek tartotta, hogy az ő helye a díszteremben biztosított, bizonyos esetben az ajtó előtt fog maradni. Ismételten halljuk az Úr intését arról, hogy az elsők utolsók lesznek és az utolsók elsők; így semmi kétség nem állhat fenn abban a tekintetben, hogy az örökkévaló Bíró másként értékeli az embereket, mint ahogy mi azokat és saját magunkat megítéljük, más méterrel mér, és más súlybeosztással dolgozik. Mindezek szerint, amit az utolsó ítéletről tudunk - elég keveset -, olyan embereket is az övéi közé sorol, akik saját magukat nem számították a kegyesek társaságához. Minden szektás biztonság - az utolsó ítélet tekintetében - veszélyes.

Emlékezzünk erre a tényre, ha most arra vállalkozunk, hogy az utolsó, a nyolcadik boldogmondással foglalkozzunk. Itt az Úr szélesre tárja a mennyek országának ajtaját, mert mindenkinek ígéri, aki az igazságért szenved: "akik háborúságot szenvednek az igazságért". Ilyen nagyméretűnek, korlátlanak, egyetemesnek és széleskörűnek hangzik első hallásra ez az ígéret. És ez nem kevesebbet akar mondani, mint azt, hogy nemcsak Jézus nyilvánvaló tanítványai, nemcsak az öntudatos keresztyének szenvednek az igazságért, hanem éppenséggel zsidók, pogányok, törökök, kommunisták és ateisták is lehetnek közöttük.

Itt gondolunk az igazságos bérvizonyokért és az emberhez méltó életfeltételekért, a dolgozó nép szociális jólétéért folytatott korszakalkotó harcra, amelyet nálunk egyáltalán nem keresztyének vívnak meg, hanem az Istentől nyíltan elszakadt munkásmozgalom. Jézus nem veti meg a jogfosztottak érdekében történő ilyen harci bevetést. Ha mint gyermek falunkban a hangadók szavára figyeltem és a "vörösekről" hallottam őket beszélni, előbb hosszú ideig azt gondoltam, hogy egy rendkívül gonosz kutyafajtáról van szó. Mikor először vonult fel az utcákon egy májusi kis csoport, valami halálraszántáság ült ki a vörös zászlókat követő férfiak és asszonyok arcán. Még később megismerkedtem azzal a gépésszel, aki az igazságos bérért kitört egyik sztrájk alkalmával nem hagyta cserben társait, hanem vállalva velük a közösséget, együtt sztrájkolt azokkal, három hónap múlva (nem rögtön!) megkapta a felmondását, az egész vidéken nem kapott többet munkát és végül is kénytelen volt a családjával elhurcolkodni, mert a munkaadók szervezete - büntetésből a sztrájkban való részvételéért - feketelistára tette. És az 1927-37-es munkanélküliség ijesztő idejében láttam azt a finomműszereszt, akit főnöke, miután kioktatta, választás elé állította: megmaradhat továbbra is az üzemben, ha munkatársainak háta mögött titkos szerződésre lép a munkaadójával, viszont ha vonakodik ezt megtenni, úgy állásából elbocsátják. A fiatal házasember, már egy gyermeknek az édesapja, a munkanélküliség útját választotta. Az is, hogy az egyik orosz forradalmárnak, Lev Trockijnak az első világháború kitörése előtt 18-szor

kellott börtönben ülnie, kimondottan az igazságért folyó harc jegyében történt. Így szenvednek az egész világon az igazságért, nemcsak keresztyén módon, de az Úr nem veti meg ezt a harcot sem. Ha a gyermekek megtagadják ezt, akkor az idegenek töltik be helyüket: "Hogyha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani" (Lk 19,40). Éppen ma írja az újság, hogy a távoli Indiában, először abban az országban, egy kaszton kívüli, hajdani pária lett az egyik tartomány miniszterelnöke. Első nyilvános miniszteri beszédét annak kifejtésére használta fel, hogy minden erejével azon fog munkálkodni, hogy a páriák sorsát elviselhetővé változtassa. Tehát egy indiai, nem keresztyén, de kiáll az igazságért. És Krisztus mindenkinek, aki áldozatot hoz az igazságért, a mennyek országának boldogságát ígéri. Így lehetséges, hogy majd az utolsó ítéletben lesznek némelyek, és nem kevesen, akik bámulni fognak és felettebb meg fognak lepődni azon, hogy ők is meghívást nyernek a mennyeknek országába.

"Boldogok" - így általánosságban, átfogva és magába zárva minden harcot, mely az igazságért folyik -, kezdi a Mester a mondatot, de aztán meglepő fordulat következik, amikor a nagyvilágból visszafordul és különösen az övéihez szól. Most mintegy szemébe néz tanítványainak, áttér a közvetlen beszédre, és így szólítja meg őket: "Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket énérettem." Ezzel a kör leszűkül és elhatárolódik. Ha az első szavak mindazokra vonatkoznak, akik valamilyen módon az igazságért fáradoztak, úgy most a keresztyéneket, a tanítványokat, a hitvallókat szólítja meg: "Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek énérettem." Itt olyan tény előtt állunk, mely már sok kegyes ember számára jelentett gyötrelmes rejtélyt: a keresztyéneket általában gyűlölik, üldözik ebben a világban, Krisztus híveinek szenvedniök kell itt. Ez sok ember számára lehet kínos rejtély. Nem tudják megérteni, hogy az embereknek mi kifogásuk lehet a hívőkkel szemben. Hiszen az igazi keresztyének becsületes, udvarias és önzetlen emberek, csendes állampolgárok, akik nemcsak hogy senkinek sincsenek kárára, hanem ellenkezőleg mindenütt hasznossá is teszik magukat, és akik, mint a próféta írja Babilonban fogoly hittestvéreinek: "a városnak jólétén fáradoznak" (Jer 29,7). Az ilyen embereket bizony becsülni, tisztelni és szeretni kellene! Így gondoljuk mi.

Közben elfelejtjük, hogy egy olyan világban élünk, amelyik a feje tetején áll, egy Istentől elpártolt világban. A Heidelbergi Káté világosan és tömören így mondja: "Az ember természeténél fogva hajlandó Isten és felebrátja gyűlölésére." Amit mi ebben a világban rendnek nevezünk, az a valóságban - Isten szemével nézve - kényszerrend a rendetlenségig. Mivel pedig elpártolt világ a mienk, azért Isten idegennek érzi, benne úgy hat az Isten uralma, mint zavar és háborítás. Aki Istenben hisz, azt úgy tekintik, mint homokot a hajtóműben, mint idegen anyagot, mint játékrontót. Így van ez, s egyáltalán nem lehet másként. Amikor Jásont, a Pál barátját Tesszalonikában a városi hatóság elé hurcolták s az apostolról, valamint munkatársairól azt állították, hogy "ezek az országháborítók itt is megjelentek" (ApCsel 17,6), ezen az apostol egyáltalán nem csodálkozott. Tudta, hogy ez az elpártolt világ semmiképpen sem tudja másként érteni, mint úgy, hogy aki Isten rendjét képviseli, azt ebben a régi világban nyugtalanságszerzőnek kell tekinteni. Annysira forradalmasító és a fennálló renddel ellentétes az Isten igazsága, hogy az a világ ellenségeskedését hívja ki, egyenesen porvokálja. Ahova csak beteszik a lábukat a keresztyének, ott az összeütközés, a vita, az összetűzés elkerülhetetlen és előbb vagy utóbb üldözésig fajul.

Krisztus maga szüntelenül erre a világgal való elkerülhetetlen feszültségre készíti elő tanítványait. Egyetlenegyszer sem ígéri övéinek azt, amit mi a kereskedelmi életben sikernek nevezünk, sohasem mondja, hogy ők lobogó zászlókkal fogják meghódítani a világot. Egy ókori hadvezérről és államférfiről feljegyezték, hogy "Vendi, Vidi, Vici" - jöttem, láttam, győztem -, de ez a keresztyéneknél igazán nem lesz így. Egészen nyilvánvaló, hogy milyen sokat törődik azzal az Úr, hogy erre az ellenkező esetre előkészítse

őket. Azokban az utasításokban, amelyeket a tizenkettő kiküldése előtt ad nekik, ezek a szavak hangzanak: "Óvakodjatok az emberektől, mert törvénytelenekre adnak titeket és az ő gyülekezeteikben megostoroznak titeket, és helytartók és királyok elé visznek titeket érettem - és gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevéért" (Mt 10,17,18,22). Emiatt Krisztus tanítványának nem kell panaszkodnia. Még gyakrabban éppen a maga példájára és sorsára utal az Úr. Őt, őt magát, az ő Urukát üldözik ebben a világban, ezt a tényt sohasem szabad figyelmen kívül hagyniok. Normálisnak kell tekinteniük, hogy egy üldözött Úrnak szolgálóként semmi mást nem várhatnak ők sem, mint ugyancsak üldözést, nem akarhatják, hogy jobb sorsuk legyen, és az ilyen bánásmód miatt nem kell szégyenkezniük: "Nem fölebbvaló a tanítvány a tanítónál, sem a szolga az ő uránál. Elég a tanítványnak, ha olyan, mint a mestere, és szolga, mint az ő Ura. Ha a házigazdát Belzebubnak hívták, mennyivel inkább az ő házanépét" (Mt 10,24-25). Még világosabban szól Jánosnál: "Ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt tinálatoknál. Ha a világból volnátok, a világ szeretné azt, ami az övé, de mivelhogy nem vagytok a világból, hanem én választottalak ki magamnak titeket a világból, azért gyűlöl titeket a világ. Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd" (Jn 15,18,19,20). Erre az idegenségre igent kell mondani. Nagy a kísértés, hogy alkalmazkodással - Karl Jaspers "emberismerő alkalmazkodásról" beszél - és hasonulással kikerüljük ezt a sorsot. Azonban az alkalmazkodás megtagadása lenne. Ezért hangzik az Ige már szinte parancsként: "Aki föl nem veszi az ő keresztyét és úgy nem követ engem, nem méltó énhozzám" (Mt 10,38). Itt világos, hogy Krisztus elvárja övéitől, hogy képesek legyenek a kereszthordozásra és a vértanúságra. És ez elszorítja az ember szívét. Hiszen mi csak nem vagyunk óriások és hősök, hanem gyenge átlagemberek, akik félünk az üldözés szenvedésétől. Ehhez a következőket kell fűznünk:

1. Először így figyeljük meg itt az ígéretet: "Mert övék a mennyeknek országa"; ez ugyanaz, mint a nyolc boldogmondás között az elsőnél, ahol a szegényekre vonatkozik, azokra, akik semmivel sem dicsekedhetnek, hacsak nem a gyengeségükkel. Ilyen közeli rokonságban van az első és az utolsó boldogmondás. Mert valóban sem ott, sem itt nem erős emberek azok, akikről az Úr igent követel az üldözés szenvedéseire, hanem szegény és gyenge emberek, akik ezt maguktól nem tudják megtenni. És pontosan az ilyeneknek akarja ajándékozni a hit megvallásának szilárdságát és bátorságát, még ha kereszttel és üldözéssel jár is ez. Tehát itt nem arra hívott el az Úr, hogy magunkra, hanem hogy reá nézzünk és reá építsünk! Amikor hitük miatt első ízben jutott veszélybe a keresztyének élete, akkor nem tettek úgy, mintha erősek és szilárdak lettek volna, hanem igen jellemző módon ezt olvassuk róluk: "egy szívvel-lélekkel felemelék szavukat az Istenhez és mondának ... Urunk, tekints az ő fenyegetéseikre és adjad a te szolgálóidnak, hogy teljes bátorsággal szólják a te beszédedet" (ApCsel 4,24,29). Imádkoznak és könyörögnek, mert tudják, hogy a hit megvallásának bátorsága és kitartása kegyelem.

2. A második, amit itt megjegyeznénk ez: feltűnt nekünk az Úr szavában, hogy az üldözés nem tör mindig éppen a legsúlyosabbra, életünk elpusztítására. Éppen ez az idő és világ, amelyben most élünk, nem olyan, hogy keresztyénségünk rögtön a fejünkbe kerülne, nem olyan, ahogy Luther a híres énekének negyedik versszakában énekeli: "Gyermeket, nőt, testi éltet, hírt és jólétet bonyolhat a föld gonoszsága: de megmarad Isten országa." Nem kell nekünk mindjárt éppen valamilyen máglyára kerülnünk, nincs is szó megkövezésről, keresztre feszítésről vagy valamilyen kínpadról. Jézus tudja, hogy az üldözés rendszerint gonosz rágalmakkal kezdődik: "Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek énérettem." "Szidalmaznak és minden gonosz hazugságot mondanak." "Gonosz rágalom, hírlapírói megkövezés, nyilvános különböztetés az üldözés legáltalánosabb módja. "Gyermeket, nőt, testi éltet" - ezek már az üldözés élesebb, utolsó formái. Ezekről nálunk egyelőre még meg vagyunk kímélve. Tehát mi még a harc téren kívül, az elő- és

gyakorlótérreken vágyunk. Még haladékat kaptunk arra, hogy az üldözések elhordozására begyakoroljuk magunkat. Megtesszük-e ezt? Ha nálunk olyan sok szó esik az igehirdetés szabadságáról, élünk-e ezzel a szabadsággal? És ha élünk vele, akkor nem kellene-e nálunk is az ellentmondásnak mozognia? Így még volna időnk és alkalmunk, hogy a nekünk nyújtott haladék kihasználásával megedzzük magunkat és ahogy egy korunkbeli hitvalló kifejezte: "kemény bőrt szerezzünk magunknak". Az egyház Ura annyira jóindulatú hozzánk, hogy számot vet gyengeségünkkel és tekintetbe veszi a szenvedéstől való született féltékenységünket, s ezért időt ad a szenvedés begyakorlására. A mostani keresztyénüldözések olyanok, mint amilyenek három évszázadon át a római birodalomban voltak. Ott és akkor sem tört ki egy időben és egyforma méretben az egész birodalom területén a harc. Ott is voltak egy ideig megkímélt területek és lélegzetnyi idők. Aki még nem került be a tűzbe, annak imádkozva szabad megemlékeznie azokról, akiknél az üldözés már vagyona és vérre megy. Ezen a módon is gyakoroljuk a mások terhének együtt hordozását.

Mindazonáltal egy kis korlátozást szükségesnek tart Jézus. Ezt mondja: "Hazugságot mondanak". Számol azzal a nagyon is emberi lehetőséggel, hogy nem a hitünk váltja ki nálunk a szidalmazást és a gonosz rágalmakat, hanem az elkövetett hibák. Amikor egy ember panaszkodik, hogy munkatársai zaklatják azért, mert keresztyén és kitart hite mellett - utóbb ilyen kérdés merülhet fel vele kapcsolatban: valóban üldözik, hiszen az egész személyzet nyomorult alaknak tartja? És amikor egy asszony, akinek csúf szájától az egész lakónegyed retteg, panaszolja, hogy a férje üldözi, mivel X prédikátor összejöveteleit látogatja szorgalmasan, akkor nagyon kézenfekvő a feltételezése annak, hogy ez az asszony nem a keresztyén hitének vértanúja, hanem egyszerűen illetlenségének következményeit kénytelen elviselni. Ezzel a lehetőséggel, hogy a szidalmazás és gonosz rágalmazás mögött az ember saját hibája állhat fenn, Péter is számol ebben az ismert Igében: "Mert senki se szenvedjen közületek mint gyilkos, vagy tolvaj, vagy gonosztevő, vagy mint más dolgába avatkozó. Ha pedig mint keresztyén szenved, ne szégyellje, sőt dicsőítse azért az Istent" (1Pt 4,15-16).

Különösnek és természetellenesnek tetszik előttünk a felszólítás, hogy ne szomorkodjunk és ne aggódjunk az üldözés miatt, hanem egyenesen az ellenkezőjét tegyük: "örüljünk és örvendezzünk". Természetellenes volna tényleg az örvendés akkor, ha az üldözést saját erőnkkel kellene elhordoznunk, azonban már hallottuk, hogy itt arról az ajándékozott erőről van szó, mely a szegényeknél és gyengéknél hatalmas tud lenni. Nyilván olyan örvendezés ez, mely nem az ember kedélyéből, hanem a lélekből származik. De miért ez az öröm és biztonság? Megértéséhez különböző okokra kell gondolnunk:

1. Először: az üldözöttség a jele, ha nem is tömör bizonyítéka, de mégis a pecsétje annak, hogy az ember helyes úton jár. Bár éppen most állapítottuk meg, hogy az üldözöttségnek nem mindig a hit megtartása miatt kell bekövetkeznie, ámde mégis azt kell mondanunk, hogy inkább az üldözöttség, mint a kedveltség a jele annak, hogy valaki Krisztus szolgálatában áll. A kedveltség, az általános elismerés, sőt köztetszés színtje már eleve gyanús. Az ellentmondás és ellenállás megtapasztalása valószínűbbé teszi, hogy valaki Krisztusnak követője. És ez ok az öröme és örvendezésre.

2. További ok a biztonságra a társaság, amelyhez az üldözött tartozik. Ez jó társaság. Ez a Krisztus társasága, a próféták társasága: "Mert így háborgatták a prófétákat is, akik előttetek voltak." Ezzel minden hitvalló keresztyén Isten embereinek és Isten szolgálójának a közelébe kerül. Elveszít-hetjük barátainkat, ha Krisztus miatt üldöznek. Az emberek ilyenkor elővigyázatosan visszahúzódnak, nem akarják, hogy ilyesvalakihez közük legyen. Azonban kapunk még barátokat. Nem leszünk magunkban, hanem az apostolok és próféták társaságához tartozhatunk. És ez a közösség nyereség, mely sokszorosan felülmúlja az emberek rokonszenvének minden elvesztését, bármilyen fájdalmas is az, és a társadalom számkivetését, bármilyen keserű is az.

3. És tovább: "mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben". Az üldözés

okozta szenvedés elviselése - ahogy láttuk - nem az ember tette s nem is érdeme, hanem kegyelem, ajándék. És mégis "jutalmatok bőséges a mennyben" (Ik 6,23), a kegyelem jutalma. Az örökkévalóságban senkinek sem kell megbánnia, ha a hírt és jólétet, a gyermeket és nőt elveszíti Krisztusért: ami az emberek előtt veszteségnek tűnik, az a mennyben, Isten előtt nyereség. "És kincsed lesz a mennyben" (Mt 19,21). Ez nem semmi! A tét nagy: akárcsak az első boldogmondásnál, úgy itt sem kevesebből van szó, mint a mennyeknek országáról, amelyet itt a földön meg lehet nyerni vagy el lehet veszíteni. Mikor az Úr a pusztában harmadszor utasította vissza a kísértőt: "Ímé, angyalok jövének hozzá és szolgálnak vala néki" (Mt 4,11). Mennyeknek országát! Mennyei angyalok jönnek és terítenek asztalt, mindenkihez közel vannak, aki a Krisztus miatti üldözésben kitart. Ilyen örömet és örvendezést az üldözésben és az üldözés dacára mindenestre csak a Lélek tud adni.

Az, hogy az üldözöttség ok az örömré és örvendezésre, az értelmi megfontolásokból nem válik hihetővé számunkra. Péter a Lélek hatása alatt szól, amikor így beszél: "Szeretteim, ne rémüljete meg attól a tűztől, amely próbáltatás végett támadt köztetek, mintha valami rémületes dolog történnék veletek. Sőt, amennyiben részetek van a Krisztus szenvedéseiben, örüljete, hogy az ő dicsőségének megjelenésekor is vigadozva örvendezhessetek. Boldogok vagytok, ha Krisztus nevéért gyaláznak titeket, mert megnyugszik rajtatok a dicsőségének és az Istennek Lelke" (1Pt 4,12-14). Nyilvánvalóan ez a Lélek nyugodott meg a tanítványokon, amikor az elszennvedett megostorozásuk után ezt olvassuk róluk: "Ők annak okáért örömmel menéne el a tanács elől, hogy méltókká tétettek arra, hogy az ő nevéért gyalázattal illettek" (ApCsel 5,41). Ez a Lélek nyugodott meg Péteren és Siláson, amikor a Filippi börtönben éjjeltájban - a fogolytársak hallatára - hangosan kezdtek Istent dicsőítene. A dicsőség Lelke nyugodott meg Istvánon, amikor a reá-hulló kövek alatt látta a megnyílt egeket és "Isten dicsőségét, és Jézust állani az Istennek jobbjá felől" (ApCsel 7,55). A szelídek örökségül fogják bírni a földet, a szegényeknek és az igazság miatt üldözötteknek pedig a mennyeknek országát, igen, a mennyeknek országát ígérte meg Isten. Ámen.

Fordította: Nagy István

Nagy László

És éneklük...

Alapige: Jelenések 15,2-4

Bibliaolvasás: Zsoltárok 111,1-10

Alapigénk a végső idők nagy diadalünnepét ábrázolja, amikor a Sátán fölötte diadalt vett győztesek a bűn és a halál nyomorúságából örömeikkel ajkukon Isten dicsőséges mennyei országába vonulnak, ahol megkezdik örök életüket és bekapcsolódnak a mennyek országának örök istentiszteletébe.

Mivel emberi gondolkodásunk egyik alapvető törvénye az, hogy ismeretlen fogalmat csak ismerős fogalommal lehet megmagyarázni és megérteni, ezért a mi alapigénk is ezt a logikai utat járja, amikor a végső idők nagy szabadságát, győzelmét és diadalünnepét az egyiptomi fogságból való szabadulás és a Vöröstengeren való átkelés példájával szemlélteti, mely ha árnyékosan, ha töredékesen is, de képes érzékeltetni azt a szem nem látta, fül nem hallotta, sem emberi szív meg nem gondolta boldogságot, melyet maga Isten készít az őt szeretőknak. Azoknak, akik a "fenevadon", vagyis a Sátán fölött diadalt nyertek.

Figyeljünk most először mai alapigénk előképére. Mai alapigénk előképe az egész Ószövetség központi eseménye: Izrael népének az egyiptomi szolgaságból való szabadulása és megérkezése a szabadság győztes partjaira. Míg Izrael a Vörös-tenger keleti partján a szabadulás mámoros örömeinek nagy eseményét ünnepli, addig az egész Egyiptom gyászol. Gyászolja elsőszületteit, és siratja a Vörös-tengerbe elpusztult hadseregét, az ország ifjúságának színe-javát.

A Vörös-tenger keleti partján Izrael történelmének legjelentősebb győzelmét ünnepli. A győzelmi ünnep forró hangulatának legforróbb pillanatában Mózes, az Isten szolgája, diadaléneket zeng, győzelmi ódát énekel, mely Szentlélek érintésére úgy fakad fel Mózes lelkéből, mint vesszejének sújtása nyomán a sziklából az üdítő, életmentő víz. Míg a próféták legnagyobbika énekel, köréje sereglük Izrael síró-nevető tábora, s a nem is olyan rég még halálfélelemtől remegő ajkak ráhangolódnak Mózes győzelmi ódájának fallamára, és felzendül a megváltottak ujjongó kórusa, melyet sem előtte, sem utána nem hallott sem a Vörös-tenger, sem a síró, sivár homoktenger. A meg szabadító Jehova-Istent ünnepli Izrael ódát zengő, örömeiket ujjongó gyülekezete. Isten egyháza a dicsőséges Isten diadalát éneklő gyülekezet.

Mózes győzelmi ódája büszke sasként szárnyal: "Vitéz harcos az Úr; az ő neve Jehova. A fáraóknak szekereit és seregét tengerbe vetette... Elborították őket a hullámok. Jobbod, Uram, erő által dicsőül. Jobbod, Uram, ellenséget összetör... Kegyelmeddel vezéreled te megváltott népedet, hatalmadal viszed be a te szent lakozóhelyedre... Az Úr uralkodik mind örökkön örökké!" A fáraó szolgaságából, a fáraó harci szekereitől megszabadult férfiak kórusában egyszerre csak beledobban Miriám prófétaasszony dobja, hívására megperdül sok száz dob, Izrael asszonyai, a szépek szépei körtáncot lejtenek és ajkukról, mely annyi gyászdal búsongott, mely annyi segélykérő imát esengett, most felszáll az örömeinek pacsirtacsapata és kíséri Miriám prófétaasszony hősi énekét: "Énekeljete az Úrnak, mert felséges ő, lovat lovasával tengerbe vetett" (2Móz 15).

A megszabadított Izrael a Vörös-tenger partján az Úrnak éneklő gyülekezet. "Énekeljete az Úrnak!" - ez a felhívás a megváltott Izrael számára szent elkötelezetetés. Izrael hivatása az, hogy a világ minden népei körében a szabadító Istennek győzelmi ódát énekeljen. Az igazi Izrael az Úrnak éneklő gyülekezet.

Amikor János apostol felséges látomásában a végső idők győzelmes egyházának Isten királyi trónusa felé közeledő gyülekezetét szándékozik bemutatni, akkor az egyiptomi fogságból való szabadulás és a Vörös-tengeren való átkelés kettős győzelmi diadalünnepének képét használja. Pathmosz parányi szigetén János apostol Isten megváltása után esengő lelkében ott visszhangzik a Mózes győzelmi ódája, melyet egykor a vitéz és szent Jehova magasztalására zengedezett.

János apostol, amikor az emberileg kifejezhetetlent akarja kifejezni, amikor az emberi szavakkal leírhatatlan boldogságot kívánja érzékeltetni, egyszerűen nem tehet semmi mást, mint szemléltetésként a szabadulás nagy történelmi példájára gondol, mely legalább egy sugárnyit képes megsejtenni Isten dicsőségéből és nagyságából, a megváltottak boldogságából és reménységéből. Ezért János apostolnak az üdvösség boldogságának és dicsőségének érzékeltetésére használt előképe sokkal több, mint a zseniális emberi szellem találékonyságának megnyilvánulása. János apostolnak az üdvösség szemléltetésére alkalmazott előképe Isten szent Lelkének csodája, a kijelentés csodája.

A végső idők győztesei úgy érkeznek az üvegtenger partjára, mint egykor Izrael népe a Vörös-tenger szabadságot jelentő keleti partjaira. Izrael fiai mögött összefut a Vörös-tenger, és Egyiptom erős hadserege a hullámok között leli halálát. Így szabadulnak meg az üdvtenger partjaira érkező győztesek is a fenevadtól. A fenevadon a Mennyei Jelenések könyve a Sátánt érti. A Sátán az Isten ellen való pártütés képviselője, az Isten ellen való lázadás' megszemélyesítője. A Sátán az a bukott angyal, mely a maga belső természete szerint olyan kegyetlen, mint a legvérengzőbb fenevad. Péter

apostol méltán nevezi ordító oroszlánnak (1Pt 5,8). A Sátán-fenevad szüntelen háborgatja Isten szövetséges népét a megváltás boldogságában, az örök élet reménységében, az atyafiúi szeretet gyakorlásában. Isten gyermekei szüntelen harcban állnak a Sátán-fenevaddal, és szüntelen folytatniuk kell a Sátán elleni küzdelmet. A Sátán-fenevadtól azért nem tudunk egykönnyen szabadulni, mert az tulajdon lelkünkben szeretné kiépíteni személyes rejtekhelyét, saját harci állásait. Saját szívünkben igyekszik támadni minket. Isten embergyermekének egész életüket a Sátán-fenevad elleni harcra kell szentelniük, miként Isten menyeyi gyermeke, az Úr Jézus Krisztus földi életútján egyik legfontosabb cselekedetének éppen a Sátán-fenevad végleges legyőzését tartotta. Egyedül az Úr Jézus képes a Sátán-fenevad legyőzésére, aki boldogan részleteti választottait a Sátán fölötti diadalából. Mi ujjongó boldogsággal, alázatos reménységgel és hálás köszönettel elfogadhatjuk az Úr Jézus végső győzelmét, miközben még nem ért véget a mi személyes harcunk a Sátán-fenevaddal szemben, hanem naponként meg kell vívunk a magunk kemény csatáját a szívünkben erős vágyat építeni szándékozó Sátán-fenevaddal szemben és mindaddig szakadatlanul kell folytatnunk ezt a küzdelmet, míg teljes diadalt nyerünk. Harcunk a Sátán-fenevaddal egyetlen percig sem szünetelhet. Ha lankad éberségünk, azonnal új rohamra készül ellenünk. Nagyon jól ismeri gyenge, sebezhető pontjainkat. És éppen ezeken a pontokon indít erős támadást ellenünk. Célja az, hogy ránk üsse pecsétjét, miként az ókor rabszolgáiba belesütötték a tüzes bélyeget. A Sátán a maga pecsétjével el akarja fedni, el akarja takarni az Úr Jézus rajtunk lévő kenetét, az Istenhez való tartozásunk szent jegyét, a keresztség szent jegyét. Belénk akarja sütni, mitörölhetetlenül belénk akarja égetni pecsétjét, hogy besorozzon azok közé az elkárhozandó lelkek közé, akiket Isten csodálatos világosságából átvisz a kárhozat sötétségébe. A Sátánnal való harcunk közepette megszívlelhetjük a reformátor Luther Márton egyik bölcs mondását, mely szerint mi nem tudjuk megakadályozni azt, hogy a madarak átrepüljenek fejünk felett, de azt meg tudjuk akadályozni, hogy fészket rakjanak fejünkre. Vagyis mindaddig, amíg a földön a testben járunk, elkerülhetetlen a Sátán-fenevaddal való találkozásunk, de nem szükségképpen az, hogy a Sátán leigázzon bennünket és uralmát kiterjessze ránk. Mi Isten Szent Lelkének erejében győzhetünk a Sátán felett, és lehetünk azok a győztesek, akik az Úr királyi trónusa előtti tüzellel elegyített üvegtenger partján kezünkben Isten hárfáival és örökzöld pálmaágakkal, a Bărăny vérében megmosott és megfehéřített ruhánk ékességében megjelenhetünk az üdvözölendők diadalmenetében (Jel 4,1; 7,8.14).

Igen figyelmenre méltónak tartjuk azt a részletet, hogy az üvegtenger partján megjelenő győztesek diadalmenete Isten hárfáival közeleg. Nem karddal és pajzzsal, nem íjjal és nyíllal, nem lándzsával és parittyával felszerelve érkeznek, hanem kezükben hangszereket, hárfákat hoznak, melyekkel kísérik a Mózes és a Bărăny diadalénekét. Isten gyermekeinek győzelmi fegyvere nem a kard, hanem a hárfa. Emlékezzünk most az önmagának emlékoszlopot állító Saul király esetére, akit Isten ezért elvetett, s akit a gonosz lélek kezdett gyötörni, de amikor Dávid, az "erős vitéz", az "értelmes és szép ember", akivel "az Úr van", hárfáját "kezével pengeté", akkor "Saul ... megkönnyebbüle és jobban lón, és a gonosz lélek eltávozik tőle" (1Sám 16,14-23). Nem a hárfa önmagában Isten gyermekeinek a gonosz feletti győzelmi fegyvere. A hárfának csupán eszközi jelentősége van. "Vígán énekelj az Úrnak, te egész föld; harsanjatok fel, örvendeztetek és zengedeztetek! Zengedeztetek az Úrnak hárfával és hangos énekléssel" (Zsolt 98,4-5). "Énekeljete az Úrnak hálaadással, pengessetek hárfát a mi Isteňünknek" (Zsolt 147,7). Isten diadalmas gyermekeinek győzelmi fegyvere a Sátán-fenevad ellen az Úr neve, melyet hárfapengetés közben hangos, hálaadó énekekkel magasztalnak. Amikor Isten gyermekei a Sátán kísértésel közepette Isten igaz tisztületére örömodát, diadaléneket zengedeznek, amikor felzendül ajkukon a Mózes és a Bărăny éneke, igen, akkor valóban mindig vereséget szenved a Sátán és mindig diadalt arat a minden kegyelem Istene. A győztes keresztyén egyház Isten igaz tisztületére örömodát, diadaléneket zengő, hálaadó gyülekezet. Éneklő gyülekezet. A győztes keresztyén egyház a Bărăny örök diadalát magasz-

nem adta volna meg a szabadságot, még a gonosz cselekvésre való szabadságot is. A gonosz elől nem szabad behunynunk a szemünket. Aki pedig még soha nem látta a szenvedés borzalmait, aki még nem élt át kétségbeesést, aki tehát nem tanulta meg, hogy valóban együtt szenvedjen a másikkal, az még igazán nem értette meg Istent, aki teremtette a világot.

Fejezetünk végén ez rendkívül világos lesz. "Teremté tehát az Isten az embert az ő képére és hasonlatosságára, Isten képére teremté őt; férfiúvá és asszonnyá teremté őket." Ebből a mondatból most még csak azt az egyet akarjuk kiemelni, hogy Istennek a képe kezdettől fogva kettős volt: férfi és asszony. E mondat szerint az ember nyilván nem ember a másik nélkül. De akkor Isten sem Isten a másik nélkül? Jánosnál azt hallottuk, hogy "az Ige Istennél vala", mely Jézusban aztán emberré lett, "és Isten vala az Ige". Az egyház ezt később úgy fejezte ki, hogy Isten öröktől fogva Atya, Fiú, Szentlélek. Ez pedig semmi egyebet nem jelent, mint azt, hogy Isten kezdettől fogva nem egyszerűen önmagába bezárkózó személy, nem egyszerűen olyan tárgy, amelyet be tudunk mutatni és ajánlunk, amelynek pontosan megmérhetjük a kiterjedését és azon belül el tudjuk képzelni. Isten kezdettől Atya és Fiú; ez meg azt jelenti, hogy a szeretet az örökkévalóságtól árad a Fiú felé és a Fiútól vissza az Atya felé, tehát Isten maga az Élet, mely az isteni szeretet adománya volt, van és lesz. És amiképpen a két emberi szülő között a szeretet mindig ki is sugárzik és például megörvendezteti a gyermekeket s helyesen tanítja őket élni, éppen úgy sugárzik másokra Istennek az a szeretete, mely öröktől fogva van a Szentlélek által. "És az Isten lelke lebeg vala a vizek felett" - olvassuk alapigénk második versében. A teremtés ezért már a kisugárzása Isten e szeretetének, amely "kezdetből", vagyis mielőtt a világ és ember egyáltalán lett volna benne, már szeretet volt.

A Biblia első fejezete is tényleg ezt akarja mondani. Ugyanis ezt a fejezetet csak nagyon későn írták le, és pedig Izrael történetének abban az idejében, amikor a népnek már rég véget ért egyiptomi rabszolgasága és feloldódott a Vörös-tengernél a kétségbeesés, mert Istenük természeti katasztrófa által kegyelmesen megszabadította őket. Ha mi azt kérdezzük, hogy honnan tudhatta az az ember mindezeket, aki ezeket leírta, ha a teremtésnél nem lehetett jelen, akkor az a válasz, hogy Izrael tapasztalatból ismerte meg Istent s az ő szeretetét történelmének egész ideje alatt. Azt látta, hogy Isten ott volt a tenger fölött, amely azzal fenyegette Izraelt, hogy elnyeli, de ő visszaparancsolta azt. Azt látta, hogy Isten előhívta a keleti szelet, későbbben a záport és a felhőket, hogy népét megmentse az ellenségtől. Az Isten jóságáról szerzett ilyen tapasztalatból nőtt ki az a hit, amely a teremtésben is szeretetének akaratát látta meg.

De most még az utolsó lépést is meg kell tennünk. Ha az ember férfi és nő voltában Isten hasonmása, akkor ez csak ott lehet jó dolog, ahol még ma kisugárzik Istennek az a szeretete, mely öröktől fogva él. Ez pedig nemcsak a nemek közötti kapcsolatra érvényes, hanem minden másféle kapcsolatra is, amelyről Isten beszél. Akkor csak úgy lehet érteni az ember uralmát a föld és minden teremtménye fölött, mint Istennek az uralmát, mint gondos és szeretetteljes gondoskodást. Akkor az ember a cselekedetével válaszol az embertársának, a növény- és állatvilágnak, a víznek és a levegőnek, amiért Isten is így cselekszik vele szemben; csak akkor tudja a végsőkéig menő felelősséggel gyakorolni uralmát Isten előtt.

Alapigénk végén arról van szó, hogy Isten a hetedik napon megnyugodott és ezért megszentelte és megáldotta ezt a napot. Istennek a teremtő munkája nem az utolsó; minden cselekedet erre a hetedik napra és Isten nyugalomára tekint. Ahol az ember úgy érzi, hogy minden cselekedete és munkája Isten jó cselekedetének a folytatása a teremtésben, ott azt is tudja, hogy cselekedete sohasem az utolsó, hanem olyan teljességre irányul, amelyet majd maga Isten ajándékozik. Talán most értjük meg, hogy mit gondol János, amikor azt mondja, hogy Jézusban Isten teremtő Igéje lett testté. Éppen abban az életben, amely olyan érthetetlenül a kereszten fejeződött be, vagyis éppen ott, ahol semmi mást nem lehetett látni, mint gonosztságot és szenvedést;

éppen ott, ahol igaz lett az, hogy Isten a teljes halálon és minden fájdalom keresztül az életet és az örvendezést teremtette meg. Ehhez ragaszkodott Jézus, amikor kétséggel telve azt kiáltotta: "miért hagytál el engemet?", de mégis Istenhez ragaszkodott, aki a legérthetlenebb dolgok ellenére is szeretet maradt: "Én Istenem, én Istenem..." Isten azzal válaszolt erre, hogy Jézust feltámasztotta a halálból, és ezzel megpecsételte a szeretet győzelmét a szenvedés, az élet és a halál fölött. Így lett láthatóvá, hogy a szeretet áramlása az Atyától a Fiú felé és a Fiútól az Atya felé történik, majd a Lélek cselekedetében kiárad a teremtésre és a teremtés életére, el egészen a végső beteljesedésig, amíg csupa szeretet és élet lesz minden benne. Azért lehet az ember férfiú és asszony és élhet emberként állatok, növények és a föld elemei között, mert az örökkévaló Isten szeretetéből legalább töredékesen megőrizhet valamit magának az életre és dicsőítéssel meg hálával térhet vissza Istenhez. Erről az Istenről énekeljünk most, aki a mennyet és a földet szavával teremtette, hogy "Jézusban útitársunkká lett".

Ó, Urunk Istenünk, milyen bizonytalan a szívünk, néha örül, ha látja a teremtés dicsőségét, néha majdnem megszakad, mikor azt látjuk, hogy betegség és halál és mindenféle döbbenetes szenvedés munkál a földön. Azért nagyon jó nekünk, ha reád hallgathatunk. Meg akarjuk próbálni, hogy egészen Jézusra nézzünk és tőle tanuljunk, hogy téged lássunk minden mögött, mert az érthetetlen dolgok mögött is te vagy a szeretet. És szeretnők neked nagyon megköszönni, hogy teremtményeid vagyunk és azok maradunk még akkor is, ha elfeledjük ezt, vagy ezt vagy azt többé nem akarjuk komolyan venni. Ne engedjél ki minket a te szeretetedből a Jézus Krisztusért. Érette imádkozunk hozzád mindazokért, akik nem tudnak téged látni a nagy fájdalom és szenvedés, az aggodalmaskodás és a kétségbeesés miatt. Óerette kérünk téged minden gyermekedért, és kérünk az egész világon lévő egyházadért, hogy élő egyház lehessen és teljhatalommal téve bizonyosságot rólad, tanítson és mindig megújuljon és mindent megújítson a Te Lelked által. Óerette kérünk téged magunkért és mindenkiért, akiket most itt magunkban megnevezünk előtted. Te, világunk Ura, Istenünk a Jézus Krisztus által, maradj Kegyelmesen mindannyiunkkal. Ámen.

Fordította: Bak Áron

Eduard Thurneysen

A jövő már elkezdődött

Alapige: Ézsaiás 2,1-5

Bibliaolvasás: Jelenések 21,1-7

"Ézsaiásnak, Ámós fiának beszéde, melyet látott Júda és Jeruzsálem felől." Ó, ha mi igazán meghallhatnánk ezt az Igét! Mert minden attól függ, hogy meghalljuk azt, amit a próféta látott. Vagy nem az a legfontosabb ma is, hogy feltáruulkozzék egy ablak és a másik világból fuvallat érkezzék hozzánk? Hisz minden olyan zárt, olyan komoly, olyan feszült ebben a világban. Szívünk is úgy össze van préselve, úgy meg van kövesedve mindazzal szemben, ami kívül a világban történik. Hogyan élhetünk tovább? S íme, most itt van az Igének az a csodája, hogy a próféta most szemünk láttára feltárja az ablakot és egy új világra enged kitekintenünk. Ezt a mi földi világunkat látja a próféta, de ezt a világot újnak, vértől, hatalomtól, könnytől megsza-badítva, egy olyan világgé látja, melyben a béke, a jog és az igazság uralkodik. Az Isten által megszabadított világot látja! Ha a prófétával együtt

arra tekintünk, amit ő lát, akkor mindnyájan fellélegezhetünk, gyermekeink újra vidáman ujjonghatnak és megvigasztalva lépkedhetnek a jövő felé. Akkor mindnyájan újra élhetünk és reménykedhetünk.

Bizonyosan tudom, jó szívvel halljuk azt, hogy ezen a földön egyszer mindennek jó vége lesz. De hogyan is áll a helyzet a valóságban? Néha-néha úgy tetszik, mintha a világ fiai az egyház híveinél jobban figyelnek azt, hogy milyen óra üt. Az írók a jövődőről szóló regényeikben azt mondják, hogy az alkony világa felé tartunk. A fizikusok azt állítják, hogy bolygónk könnyen egy láncreakció áldozatává válhat. A stratégiák és a politikusok háborút terveznek, de a háború következménye az emberiség alkonya lehet. A világ fiainak kényelmetlen sejtelmei vannak a bekövetkező dolgokról. És mit szól a Biblia ehhez? Íme, éppen most hallottuk a próféta nagy békeigéjét. De azt szögezhetik a mellünknek, hogy a Bibliában egészen más értelmű igék is találhatóak. Ugyanez az Ézsaiás egy más helyen így szól: az ég szétszakad, mint a füst, és a föld széthull, mint egy ruha. Jézus pedig ezt mondja: ég és föld elmúlnak! És János: e világ elmúlik minden kívánságával együtt. Az egyházban félnek erről nyilvánosan beszélni. Talán azért, mert néhány szekta balgán és tévesen beszél erről a kérdéstről. De mindezek ellenére ezek a szavak is benne vannak a Bibliában.

De ezek mellett itt van ez a béke földjéről, az új korról szóló csodálatos Ige, amikor a fegyverek összetöretnek és egyetlen nép sem emel többé a másik népre kardot. Hogyan fér a kettő össze? Hogyan kell erről gondolkodnunk? Mindkettő igaz? Az is, hogy Isten ítél, és az is, hogy megszabadít? Igaz mind a kettő?

Irányítsuk most figyelmünket arra, hogy az új földről szóló nagy békeigét ez a mondat előzi meg: "ez az, amit Ézsaiás látott". Ézsaiás látott egy képet. Ezt a képet nem a saját szívéből vettítette elő. Isten mutatta meg számára, és így jutott el hozzá az új, a megszabadított föld képe. Ezt a képet senki sem teremthette volna meg önmagából és önmagától. Ézsaiás nem egy más világban, hanem ugyanabban a világban élt, mint mi. A próféta kora tele van Isten ítéleteivel. Kifejezhetetlen szenvedés veszi körül mindenfelől. Minden szenvedés közepette Isten trónusáról ez hangzik: vér, szenvedés, hatalom, de nem ez a legutolsó. A legutolsó valami egészen más. A legutolsó a teljes irgalom napjának világossága, mely tele van a mennyekből alászálló üdvösséggel és békességgel. Ez az, amit Ézsaiás látott.

Ez a látás kétségtelenül a próféta számára is felfedezésként, meglepetésként jelentkezik. Amikor a Biblia emberei számára Isten valamit felfedez, s amikor ők Isten irgalmának nagy üdvösségigéjét ajkukra veszik, akkor ez számukra kijelentés. A kijelentésben valami hallatlan tárulkozik fel számukra, melyet az egyik tanú így fejez ki: "Ami szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg sem gondolt." Ilyen nagy az Isten? Minden ítélete mögött utolsóként ez az egészen nagy béke, ez az egészen nagy üdvösség áll? Igen, ilyen nagy az Isten! Ilyen irgalmas! A mi Istenünk nem kicsi Isten, Isten az az Isten, aki a halottakat feltámasztja. A próféták és az apostolok mintegy körbeállják a halottak feltámaszásának nagy tényét, Jézusnak a bűn és a halál feletti győzelmét. A prófétának az új földről szóló Igéjében erről van szó. A próféta ezt a jövődőt látja. És ez a jövődő már elkezdődött. Mi magunk ebben élünk. Maga az Úr húsvét óta ebből az irányból közeleg felénk szabadításával.

De halljuk közölebbről Ézsaiás így szól: "Lészen az utolsó időkben, hogy erősen fog állani az Úr házának hegye, hegyeknek felette, és magasabb lesz a halmoknál, és özönlenni fognak hozzá minden pogányok". "Az utolsó időkben!" Létezik tehát egy utolsó nap. Vagyis az az idő, melyben élünk, a ma ideje, nem az egyetlen, nem a teljes idő. Az időnek határa van, határa van annak az időnek, melyben mi élünk. A mi időnk egy közti idő, amely elmúlik. És ott az utolsó időkben, ott lesz minden, minden egészen más.

Hát nem hallatlan vigasztalás ez? Mert ha azt mondjuk, hogy ez az egész sötét jelen nem lesz a végső idő, mert létezik egy végső idő, mely szembejön a mi jelen időnkkel, s amelyből fény és üdvösség tör be a mi időnkbe, akkor a mi időnk, a mi tulajdon kicsiny életidőnk is egy olyan szigetté

válik, melyet körülölel Isten ideje, az örökkévalóság. Akkor még a legsúlyosabb dolgokat is, melyek itt és most történnek, minden komolyságuk ellenére sem kell többé egész komolyan vennünk. Mert van valami, amit sokkal komolyabban kell vennünk mindannál, amit szemünk előtt látunk, és ez Isten üdvössége, mely az utolsó idők felől szembejön velünk. És ez az a vég, melyet Isten ad nekünk. Ez az a jövőendő, mellyel szembemegyünk. És ez a jövőendő már megkezdődött. Ebből élünk. Ismét és ismét csodának kell megtörténnie, amíg végre rádöbbenünk erre az igazságra; de mi mégis úgy élünk, mintha ez a csoda történné velünk. És most azt mondja a próféta és azt mondja a Biblia mindenik szava, hogy ez nem egy "mintha", hanem ez maga a valóság. A kegyelem világol, a csoda megtörténik! Istené az utolsó szó. És Isten utolsó szava üdvösség és élet. Jézus Krisztusban már most minden, amit Isten megígért, igen és ámen. Bűneink meg vannak bocsátva! A halál legyőzött! Az Úr vissza fog térni, és mindent újjá tesz.

Hadd halljuk meg azt, amit a próféta erről mond! "Lészen az utolsó időkben, hogy erősen fog állani az Úr házának hegye, hegyeknek felette, és magasság, leszen a halmoknál." A próféta nyilvánvalóan most érinti a világtörténelem titkát. A próféta a zsidó népről beszél. Isten, akit az egek egei sem fogadhatnak be, nevét a jeruzsálemi templomba engedni lakozni. És itt kezdődik az idő fordulata. Isten Fia új templomot teremt. Most ő maga Isten lakozó helye az emberek közepette. De az emberek nyilvánvalóan rosszat cselekednek vele. Elvetik. És végül a golgotai kereszt két gerendáján függ. Ott van most Isten temploma. És aki találkozni akar vele, ott kell keresnie őt, ott, a keresztfán. Onnak ítéli meg a világ bűneit. De ugyanott ragyogtatja fel irgalmát és megbocsátását. De mi történik ekkor? Ekkor valóban az "utolsó idő" tör elő. És ekkor teljesül be az, amit a próféta jövőendőt: ez a hegy, ahol Isten lakozik, a kereszt hegye felemeltetik, olyan magasan felemeltetik, hogy minden népek megláthatják őt. Pünkösöd lesz. És pünkösödben a Szentlélek sok nép képviselőjének szeme elé állította azt az Egyet, akit az emberek Jeruzsálemben elítéltek. És most Jézus a bíró és szabadító, aki minden idők minden emberének életébe a döntést hozza. S ez történik azóta egyre tovább és tovább. A Szentlélek ideje komolyan megkezdődött. Isten össze akarja gyűjteni a maga népét, melyet minden ítéleten keresztül át akar vezetni érkező országába.

Ezért így szól tovább az Ige: "És eljönnek sok népek, mondván: Jertek, menjünk az Úr hegyére... hogy megtanítson minket az ő útjaira." Amit itt a próféta ígér, az végérvényesen az utolsó időkre vonatkozik. Vagyis nem ma, hanem az idők végén fog megtörténni az, hogy az összes népek elindulnak Isten háza és országa felé. De ez a jövőendő már ma megkezdődött. Már ma, már most önmagához hívja Isten minden népeket. És a népek sietve elindulnak. Minden vasárnapi istentisztelet, melyet megünnepelünk, annak jele, hogy mi az utolsó időkben élünk. Igen, Isten országának jele az, hogy minden vasárnap a templom ajtajai kitarulnak, hogy emberek sietnek Isten népe gyülekezetébe, melynek középpontjában annak az Egynek neve áll, aki mindnyájunk szabadítója! Ez azért lehetséges, mert pünkösöd lett, mert Isten országának ideje betört a mi időnkbe. Isten házába megyünk, a kereszthez és a húsvéti győzelemhez járulunk, mert mi is Isten népéhez tartozunk, mely Isten országa felé vándorol. Remélhetőleg hétközben sem felejtjük el, hogy életünk értelmé ez a vándorlás, hogy hivatásunk az, hogy "Isten munkatársai" legyünk.

És végezetül: "Ki ítéletet tesz a pogányok között, és bíraskodik sok nép felett; és csinálnak fegyvereikből kapákat, és dárdáikból metszőkéseket, és nép népre kardot nem emel, és hadakozást többé nem tanul." Ez mindenesetre a jövőendő ügye. De semmi esetre sem a jövőendőről való álmodozás. Ez a jövőendő érkezésben van. Mert az Úr érkezik. És jövétele közben beavatkozik dolgainkba. Ítélni fog, és utasításokat ad a nemzeteknek. Felfedi bűneinket. De ekkor az az Egy is jelen lesz, aki minden bűnt azért vett magára, hogy azt a kereszten elhordozza. És a nemzetek meg fogják ismerni Jézus Krisztust, és ebben az ismeretben fellélegeznek és megszabadulnak a hatalommal való visszaélés és a meghalni muszáj rémítő kényszerétől.

És ez a jövőendő már megkezdődött. Már ma beavatkozik Isten a dolgainkba.

Már ma ad utasításokat a népek számára. Nem esetleges és nem véletlen, hogy öntudatunk fellázad az atomháború ellen.

A jövődő már megkezdődött, És nem lehet eltekinteni többé attól, hogy az utolsó óra kondulóban van. De ez az utolsó óra az Isten órája. Ezt az utolsó órát maga Isten kondítja meg. Az ember ma azt gondolja, hogy az ő hatalmában van ennek az utolsó órának a megkondítása. De ebben a vonatkozásban érvényes az, amit a 2. zsoltár mond: "Az egekben lakozó neveti, az Úr megcsúfolja őket." Az a benyomásom, mintha ma már hallanánk Istennek ezt a mennyekből aláhangzó nevetését. Isten nem enged beavatkozást az ő jog- és hatalmi körébe. Isten nem engedi, hogy mi az ő földjét összetörjük. És amit Isten nem akar, az nem történik meg! Isten a maga földjét ítélet és kegyelem által szándékszik megújítani. De ez egészen más, mint a mi félelmetes atomjátékunk. Bizonyosak lehetünk afelől, hogy az atomkorszakban az Istené az utolsó szó. Isten ezt az utolsó szót Jézus Krisztusban mondotta ki. Maradjunk meg szilárdan a Jézus Krisztusban való hitben, így maradunk életben. Ámen.

Fordította: Nagy László

Esketési beszéd

Adorjáni Albert

Az Úrra nézettek

Alapige: Zsoltárok 16,8-9

Elhangzott az Ige drága üzenete. Itt és most az én ajkamon. Íme, most továbbadom számotokra az evangéliumot, és ha ti elfogadjátok azt, akkor nem lesztek többé féltételek, magányos vándorok, mert az igében megtaláljátok a mindkettőtöket szüleiteknél is jobban szerető Isten útmutatását és a teljes házasságotokra adott gazdag segítségét.

I.

Az emberek inkább a láthatókra szoktak nézni (2Kor 4,18). Azt nézik, ami a szemük előtt van. Eligazításként szólt egykor Isten így az ő hűséges eszközéhez: "Ne nézd az ő külsejét" (1Sám 16,7). "Ne nézd a bort" (Péld 23,31.33). A te szemeid nézik az idegen asszonyt. Ti mondhatjátok most: mi egymásra nézünk. Ebből a nézésből érzelmek születtek, erők támadtak, és az a gondolat született meg bennetek, hogy nemcsak nézni akarjátok egymást, hanem egy egész földi életen át együtt akartok maradni. Sokan indultak ugyanígy, de később megrendültek. Összeomlott házasesetük. Megunták egymást nézni és megunták elfogadni azt, ami szívükből-lelkiükből nyilvánvalóvá lett az együttélés nehezebb útszakaszain. Sokan szomorúan, megtörtén, némelyek haraggal és gyűlölettel fordították el tekintetüket arról, akit egykor örömmel néztek, akire egykor felnéztek, akit egykor örök társnak választottak.

II.

Mi a titka a meg nem rendülő, békés és örvendező házasesetnek? A felolvasott Igében előttünk áll ez a titok. Egyenként és együttesen el kell fogadnunk az Urat. Rá kell tekintenünk. Ez az egész titok!

A zsoltáros Dávid király, aki először mondta e szavakat, csak rövid időre fordította el a tekintetét az Úrról, s miközben másfelé nézett, máris beleesett a kísértésnek hálójába, a bukás mélységébe. Előbb szégyenkezve, majd őszinte bűnbánattal kellett keresnie az Úr tekintetét, akihez így kiáltott: "Ne vess el engem a te orcád elől... Add vissza nékem a te szabadításodnak örömet!" (Zsolt 51,13-14). Én az Úrra nézek! Feléje fordítom tekintetemet! Minden másról és minden más fölött eltekintek. Őt figyelem. Őt keresem. Vigyázok, hogy semmi el ne vonja figyelmemet róla. Igyekszem átvenni mindazt, ami a tekintetéből felém árad. A tanuló a tanítóját nézi, az inas a mesterét, a gyermek szerető szüleit. Én az Úrra nézek szüntelen. A harcos is a vezérére figyel, vele van kapcsolatban, tőle kapja a helyes utasítást és a segítséget is a szükség idején. Bizonyosan tudom, hogy ez a segítség közel van. A közelemben van. Biztosan fogja és szilárdan tartja a kezemet. Támogat. Nem enged ingadozni, tántorogni, megrendülni. Jól tudom, hogy sohasem hagy magamra.

III.

De ki ez az Úr?

Nem üres szó, nem az ismeretlenségéből származó hang. Ném a két kőtáblára

írott törvény szigorú szövege. Nem nehéz tan. Nem érző szív és hathatós erő nélküli bálvány, nem az ember által kitalált megfoghatatlan. Ő a mindeneket teremtő és fenntartó Isten. Ő a megváltó Úr. Ő az üdvözítő szeretet. A testté lett Ige: az Úr Jézus Krisztus. Ő az én Uram, aki közel jött hozzám, szabadítómmá, legjobb tanítómmá, egyetlen főpapommá és örökkévaló királyommá lett. Ezért vallom, hogy én mind testestől, mind lelkestől az ő tulajdona vagyok. Kire is nézhetnék másra, mint rá, az én egyetlen Uramra, az én édes megváltó Krisztusomra?!

Ha valaki megzavarná ezt az Úrra és egymásra való feltekintéseket, tiszta nézéseket, akkor szelíden fogjátok meg egymás kezét és igaz szeretetben intsétek meg egymást. Imádkozzatok együtt, hogy az Úr gondviselő szeretetében továbbra is maradjatok és megmaradhassatok mindvégig. "Holtomiglan - holtáiglan" - amint a házassági szent esküvésben nemsokára elmondjátok.

Fordítsa az Úr az ő orcáját ebben az órában is felétek. Ti pedig szüntelen őreát nézve gazdagodjatok meg a tőle nyerhető mennyei ajándékokkal, a szívbeli örömmel és a lelki örvendezéssel. E drága ajándékokkal a háládatosság jegyében éljétek a tőle rendelt házasságotok boldog napjait. Szíveitek utolsó dobbanásáig! Ámen.

Temetési beszédek

Hegedüs József

Gondoskodás az erőtelenekről

Alápirige: Róma 15,1-5

1. Igénkben az apostol egymás mellé állítja az erőt és az erőtelent. Teszi ezt azért, hogy levonja a tanulságot a kétféle embercsoport egymás közti életvitelével kapcsolatban. 'Ez a szembeállítás nem valami elképzelés, hanem a való élet, ahol vannak erősek és gyengék. Az apostol arra mutat, hogy ez a két tábor nem különülhet el egymástól. Azt tanítja, hogy az erős se dicsekedjék az ő erejével, mert az erősek legfőbb feladatául azt jelöli meg, hogy az erőtelenek erőtelenségeit hordozzák. A mindennapi élet legégetőbb kérdését feszegeti Igénkben Pál apostol, amikor feladatául tűzi ki az erősek számára, hogy a gyengéket, betegeket, özvegyeket ne hagyják magukra, hanem gondoskodó szeretettel vegyék körül.

Az élet természetes rendje, hogy az erősek is egyszer meggyengüljenek. Fájdalmas látni, hogy szeretteink a szemünk előtt veszítik el napról napra erejüket. Aki valamikor az élet és munka terhét hordozta, egy idő után erőtelenül kell hogy leélje napjait. Így láttatok ti is kétségbeesve, hogy múlik el ereje a ti drága kedveseteknek. Testileg meggyengült az, aki egykor éjt-napot egygé téve fáradhatatlanul küzdött érettekek.

Fel kell hogy tegyük a nagy kérdést: mi legyen az erőtelennel? A válaszuk csak az lehet, amit ti is megtettetek a hosszas betegség idején: gondoskodó szeretettel vettétek körül a drága testvért. Nem fordulhatunk el az erőtelenektől. Isten küldő parancsa feljűk fordít mindnyájunkat. Még akkor is, ha az erőseknek sokféle feladata, munkája van. Mindig kell hogy időt szakítsunk az erőtelenek gondozására, amiképpen ezt ti is cselekedtetek. Az apostol nagyon kifejezően mondja, hogy az erőtelenek erőtelenségeit nekűk erőseknek kell hordoznunk. Hosszú hónapokon keresztül ezt tettétek ti is. Elsősorban abból az indíttatásból, hogy mint gyermekeket, titeket is hordozott erőtelenségeitek idején az Úrhoz hazatért drága édesanya, de ugyanakkor a Krisztustól kapott lelki ajándék gyűmölcsözött, amikor gondjaitokra bízta a sokat szenvedő testvérűket. Annál is inkább tettétek ezt, mert sajnós azt látjuk a mindennapi életben, hogy még mindig sok erőtelen marad egyedűl és az erősek, akik a gondoskodást kellene hogy gyakorolják; önzővé váltak, elfeledkeznek az erőtelen szűlőkről. Inkább magunknak kedveskedűnk (Róm 15,1), holott Krisztus az erőtelenek felé fordítja tekintetűket.

Akik ilyen erőtelen beteg mellett állottatok, bizonyára megéreztétek, hogy csak testileg volt erőtlen az Úrhoz hazatért testvérűnk, mert lélekben, hitben, imádkozásban erős maradt szívének utolsó dobbanásáig. A Jézus Krisztusban való hit ilyen csodálatosan ragyog az erőtelenek életében. Ahogy fokról fokra gyengűlt a külső ember, annál élesebben rajzolódott ki az erőtlen testben az erős lélek, az imádságos élet sokféle ajándéka. Ez jelentett erőt nektek is, mert jó volt vele együtt imádkozni. Az erőtlen nemcsak azt várja, hogy gondozzuk, hanem sokkal inkább azt, hogy vele együtt érezve imádkozzunk.

Igénkben van egy kifejezés, amely még jobban elmélyíti ezt a gondolatot, amikor Pál apostol azt mondja, hogy "mindenikűnk" így cselekedjék. Boldogság tapasztalni azt, hogy az egész család egy szívvel-lélekkel áll az erőtlen mellé.

2. Pál apostolnak az erőtelenekekről való gondoskodása nem egyszerű emberbaráti szeretetre épül, mert példaképpen a Jézus Krisztusra mutat. Azt adja elénk, hogy az Úr Jézus sem önmagának kedvezett, hanem az életét adta váltásul a benne bízókért. Vállalta a kereszthalált, a gyalázatot a világ életéért. Az erőtelenekekről való gondoskodás így lesz magasabb rendű minden emberbaráti gondoskodásnál, mert a gyengék gondozásához nemcsak anyagi feltételek szükségesek, hanem ezen felül a Krisztusban való hit a legfontosabb. Ti is, amikor naponta hajlítottok a beteg fölé, mindig az Úrtól kaptátok erre a belső indíttatást. Másként nem is érdemes a szeretetszolgálatot gyakorolni.

3. Arra is utalás van az Igénkben, hogy aki az erőtelent befogadja, az csodálatosan megerősödik. Erőt ad Isten ahhoz, hogy valakit gondozzunk. Nem várt és nem képzelt erő költözik a betegeket ápolók szívébe. Sokszor magunk se hisszük, hogy milyen nagy fáradságra és odaadásra voltunk képesek, holott magunk is elég gyengék vagyunk.

Ez a gondoskodó szeretet itt véget ért, ez volt az, amit tőletek várt Isten. Most átadjuk őt Isten karjaiba, az ő mennyei gondviselésébe. Azzal a hittel tesszük ezt, hogy Krisztus érte is meghalt és számára örök életet szerzett. Bár a ti gondoskodó szeretetetek itt véget ért, de az alapige befejező részében az apostol azt tanítja, hogy "...ugyanazon indulat legyen bennetek egymás iránt, Krisztus szerint". (Róm 15,5). Akik még itt maradtunk, vegyük észre, hogy újra vannak erőtelenek közöttünk.

Ezért az idők végéig érvényes az Ige tanítása: "Tartozunk pedig mi, az erősek, hogy az erőtelenek erőtelenségeit hordozzuk." Ámen.

Sógor Sándor

Vigasztalás és reménység

Alapige: 2Thesszalonika 2,16-17

Pál apostol meghatódva látja a thesszalonikai gyülekezet szenvedéseit, ezért alapigékben felsorolja intéseit, és végül áldásképpen elmondja bátorítását: "a mi Urunk Jézus Krisztus és a mi Atyánk vigasztalja meg a ti szíveteket és erősítsen meg titeket". Az apostol sokszor vigasztalta, erősítette a gyülekezetek tagjait, akik reménytelen helyzetbe kerültek. Megmutatta számukra a minden mélységből kivezető utat. Úgy szólt hozzájuk, mint gondos apa a családjához. Erősítette őket a megpróbáltatások idején.

Úgy érzem: ez az Ige ma nektek szóló vigasztalás, mert igen nehéz helyzetbe kerültetek, erőfeletti próbatétel alá sodródtatok a negyvenöt éves édesanya és hitvestársa halála miatt. Átérezzük fájdalmatokat, akik nem tudtok belenyugodni abba, ami történt, akik nem könnyen tudjátok elfogadni Isten döntését. Vívódásaitok közepette nem kaptok feleletet kérdéseitekre. Csak azt látjátok, hogy kettétörött egy fiatal élet, és pedig akkor törött ketté, amikor még nem fejezte be földi hivatását. A család tagjai testi-lelkileg összetörték, s most kétségbeeséssel kísérik el utolsó földi útján drága szeretűket. Aggodalommal tekintenek arra a jövődre, melyet édesanya és hitvestársa nélkül kell hogy átéljenek.

Nyolcvan-, kilencvenéves halottak koporsója mellett fogékony a mi lelkünk a Szentlélek vigasztalásának befogadására, hisz jól tudjuk, hogy ez az élet rendje, törvényszerűsége, amit nem lehet megváltoztatni. Ilyenkor azonban nagyon megrendülünk, keressük a vigasztalást és a reménységet, de sehol nem találjuk. A család mellett álló rokonok, munkatársak, barátok és ismerősök hasonló helyzetben vannak. Milyen sokan jöttek el a temetésre és fejezték ki együttérzésüket, hogy megvigasztalták a gyászolókat. Mi úgy gondoljuk, hogy bár enyhíti fájdalmatokat e testvéri jószág, mégis számítani lehet arra,

hogya az emberi vigasztalás nem tudja megnyugtani a ti szíveteket. Így juttunk el annak felismerésére, amit az Ige mond, amit az apostol hirdet: az Úr Jézus Krisztus és a mi Atyánk vigasztal és erősít meg titeket. "Emberekben lehetetlen a mi reménységünk, mindenkiben tehetetlen az ő segítségünk." A vigasztalásnak ez az Igéje ebben a reménytelen helyzetben szól hozzátok. Megszólít, felemel, bátorít és megerősít. Tudtunkra adja, hogy csak Isten tud titeket igazán megvigasztalni, csak az ő segítségével lehet tovább élni és küzdeni. Ő, fogadjátok el a felétek nyújtott isteni kezet, és így imádkozzatok: Uram, te látod nyomorúságunkat, veszteségünket és fájdalomunkat, könyörülj rajtunk, vigasztalj és erősíts meg minket.

Imádságunk elmondása után emlékezzünk arra, amit az apostol hirdetett: "atyámfiak, legyetek állhatatosak és tartsátok meg a tudományt". Tartsátok meg azt az evangéliumot, mely minden földi valóságon túl a mennyei élet boldogságáról szól. Sokan vagyunk a koporsó mellett, de igaz van annak a tudósnak, aki ezt mondta: két ember van a temetésen: hívő és hitetlen. Az utóbbi nem tud vigasztalódni, mert csak a fájdalmat és a veszteséget érzi, mert igazságtalannak látja Istent, aki kiragadott egy jó édesanyát családjá köréből. A hívő ember mindent másképp lát. Amikor Isten gazdag áldását kérjük szívetek megerősítésére és megvigasztalására, bízunk abban, hogy hitben erősek vagytok, mint templomba járó atyafiak, mint istenfélő és Istenben bízó emberek, akik megvigasztalóva valljátok: "sem halál, sem élet ... sem jelenvalók, sem elkövetkezendők, sem magasság, sem mélység nem szakaszthat el minket Isten szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban" (Róm 8,38-39). Reménységgel tekintünk reátok, mert Isten megtartó szeretetének szárnyai alatt látunk benneteket. Higgyétek el: ebben a nehéz emberi sorsban is ő megtart titeket.

Így vezet minket Isten a szomorúságból a vigasztalás felé. Az Ige hálaadásra készítet bennünket: "Isten, a mi Atyánk szeretett minket." A távozó édesanya és hitvestárs Isten szeretetének ajándéka volt családokban. Rendkívüli ember volt, jóságát, szeretetét akkor jellemezzük igazán, ha a Példabeszédek könyvét idézzük: "erő és ékesség az ő ruhája, az ő száját bölcsesség nyitja meg, vigyáz a háza népe dolgára" (Péld 31,10-30).

Ó, mennyire vigyázott reátok! Milyen boldog volt hitvese és gyermekei mellett! Az Úrban való erős bizalommal küzdött, fáradozott. Szorgalmasan munkálkodott. Önfeláldozó jósággal élt. Ti élete és szolgálata által ismerhették meg Isten szeretetét. Adjatok hálát Istennek, hogy őt néktek adta. Köszönjétek meg koporsója mellett Isten szeretetét. De ne feledjétek, amit a szeretet himnuszából tudunk: "a szeretet soha el nem fogy". Ő már nem lesz veletek, de Isten szeretete nálatok marad. Ez a ti vigasztalásotok igazi alapja. Ebből az áldásból nyertek testi és lelki erőt a küzdelem folytatására. Ez a szeretet fogja biztosítani számotokra a hiányzó édesanyai és hitvestársi szeretetet és jóságot. Ez a szeretet nyújt majd nektek lelki erőt a gyász hónapjában, amikor az emlékezés elviselhetetlen fájdalmat okoz. Ez a szeretet fogja megtartani az árvákat, kik felnőnek és naponta részesülni fognak Isten áldásában (Zsolt 68,20).

A vigasztalás és az Isten szeretetében való megerősödés után az apostol a kegyelem és örök élet javai felé fordítja figyelmünket: "kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg". A mi mulandó vigasztalásunk mellett ő örök vigasztalással közeledik felénk, melynek maradandó hatása van, mert felemeli fejünket a sírhantok, a temetők világából a mennyei magasságok felé. Elfelejteti velünk a földi családásainkat. Bár testileg elszakadunk szeretteinktől, de Jézustól nem, mert akár éljünk, akár haljunk, az Úrúi vagyunk (Róm 14,8). Ha földi reményeink csődöt mondanak, Isten jó reménységet ad nekünk: a feltámadás és az örök élet reménységét. Mivel igen sokszor kételkedünk benne, azért küldte Jézust, hogy segítsen rajtunk, "áldott az Isten, aki újonnan szült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által" (1Pt 1,3).

A mi Urunk Jézus Krisztus és a mi Atyánk vigasztalja meg a ti szíveteket. Ámen.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Csiha Kálmán püspök
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület igazgatótanácsa
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

